

56m

การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
เขตพัฒนาคุณภาพละหานทราย
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

นายอำคา สาลี

การศึกษาค้นคว้าอิสระเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2551

**Internal Educational Quality Assurance of Basic Educational Schools in Lahansai
Quality Development Area of in the Office Buriram Educational
Service Area Office 3**

Mr. Umkha Salee

**An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Educational Administration**

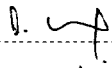
School of Educational Studies

Sukhothai Thammathirat Open University

2008

หัวข้อการศึกษาคั่นคว้ออิสระ การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
เขตพัฒนาคุณภาพสะพานทรายสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
บุรีรัมย์ เขต 3
ชื่อและนามสกุล นายอำคา สาลี
แขนงวิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.กล้า ทองขาว

คณะกรรมการสอบการศึกษาคั่นคว้ออิสระ ได้ให้ความเห็นชอบการศึกษาคั่นคว้ออิสระ
ฉบับนี้แล้ว

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.กล้า ทองขาว)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยงค์ เนาวนุตร)

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา ประจำสาขาวิชาบริหารการศึกษานุมัติให้การศึกษาคั่นคว้ออิสระฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์
วันที่ 26 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2551

ชื่อการศึกษา คั่นคว้ออิสระ การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพัฒนาคุณภาพละหานทรายสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 3
ผู้ศึกษา นายอำคา สาลี **ปริญญา** ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา)
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.กล้า ทองขาว **ปีการศึกษา** 2551

บทคัดย่อ

ในการวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาระดับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพัฒนาคุณภาพละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน (2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน เกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาจำแนกตามขนาด โรงเรียน ขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ (3) ศึกษาข้อเสนอแนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน เขตพัฒนาคุณภาพละหานทราย รวมทั้งสิ้น 445 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่ามีค่าความเที่ยงเท่ากับ .98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวน

ผลการศึกษาพบว่า (1) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวม อยู่ในระดับมาก (2) การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน เกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในภาพรวมพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายมาตรฐานพบว่า มาตรฐานด้านผู้เรียนไม่แตกต่างกัน ส่วนมาตรฐานด้านครู ด้านผู้บริหาร ด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ มีความคิดเห็นแตกต่างกัน (3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านผู้เรียนควรส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ ด้านครูควรได้รับมอบหมายงานที่เหมาะสม ด้านผู้บริหารควรยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน และด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ ควรให้ความสำคัญกับภูมิปัญญาท้องถิ่นนำมาใช้ในการจัดการศึกษา

คำสำคัญ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยดี โดยได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่ง จาก รองศาสตราจารย์ ดร.กล้า ทองขาว อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยงค์ เนาวนุตร กรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา ให้ข้อเสนอแนะ ตลอดจนตรวจแก้ไขการศึกษาค้นคว้าอิสระจนเสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งประกอบด้วย นายสุพจน์ เกียรติใจ นางสาวอภิณญาณ์ บุญอุไร และนายพะเนา นาคพงษ์ ที่ได้ตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย และให้คำแนะนำ แก้ไขข้อบกพร่อง และขอขอบคุณผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน เขตพัฒนาคุณภาพสะพานทราย ที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถาม ซึ่งทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นสิ่ง บูชาบิดา มารดา ครูอาจารย์และผู้มีพระคุณ ที่ให้การอบรมสั่งสอน ให้ความรู้ ทำให้ผู้วิจัยมีความ มุ่งมั่นตั้งใจในการศึกษาจนสำเร็จ

อำคา สาลี

พฤศจิกายน 2551

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญตาราง	๗
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย	5
สมมติฐานการวิจัย	5
ขอบเขตการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	9
หลักการและแนวคิดในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	10
การประกันคุณภาพการศึกษา	18
มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	28
การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	34
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3	45
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	50
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	58
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	58
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	60
การเก็บรวบรวมข้อมูล	61
การวิเคราะห์ข้อมูล	62
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	62
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	63
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม	63

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพัฒนาคุณภาพละหานทราย	64
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็น	71
ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	74
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	76
สรุปการวิจัย	76
อภิปรายผล	80
ข้อเสนอแนะ	84
บรรณานุกรม	86
ภาคผนวก	92
ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย	94
ข สำเนาหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย	95
ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	100
ง ค่าความเที่ยง	109
ประวัติผู้ศึกษา	112

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1	จำนวนโรงเรียน เขตพัฒนาคุณภาพละหานทราย..... 59
ตารางที่ 3.2	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนก ตามขนาดโรงเรียน..... 59
ตารางที่ 4.1	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่งและ ขนาดโรงเรียน 63
ตารางที่ 4.2	ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานด้านผู้เรียน 64
ตารางที่ 4.3	ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานด้านครู 67
ตารางที่ 4.4	ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานด้านผู้บริหาร 68
ตารางที่ 4.5	ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ 69
ตารางที่ 4.6	ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาดโรงเรียน 70
ตารางที่ 4.7	ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูเกี่ยวกับ การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาด โรงเรียน 71
ตารางที่ 4.8	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพัฒนาคุณภาพละหานทราย จำแนกตามขนาดโรงเรียน มาตรฐานด้านครู.... 72
ตารางที่ 4.9	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน และครูเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพัฒนาคุณภาพละหานทราย จำแนกตามขนาดโรงเรียน มาตรฐานด้านผู้บริหาร..... 72

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.10 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน และครูเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพัฒนาคุณภาพละหานทราย จำแนกตามขนาดโรงเรียนมาตรฐาน ด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้.....	73
ตารางที่ 4.11 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน และครูเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพัฒนาคุณภาพละหานทราย จำแนกตามขนาดโรงเรียนโดยภาพรวม.....	73
ตารางที่ 4.12 ข้อเสนอแนะ ความคิดเห็นจากแบบสอบถามปลายเปิด โดยการสรุปประเด็นสำคัญ ของข้อความ และเรียงลำดับตามค่าความถี่ 3 อันดับแรก.....	74

ญ

สารบัญญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	5
ภาพที่ 2.1 แผนภูมิขั้นตอนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน	39

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ เป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่ง โดยจะต้องเป็นการศึกษาที่มีคุณภาพ เพื่อให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวคนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ ทำให้เป็นคนที่มีรู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีจริยธรรม คุณธรรม รู้จักพึ่งตนเองและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาการศึกษาไทย โดยจะต้องเริ่มจากสถานศึกษาทุกแห่งดำเนินการพัฒนาคุณภาพของตนเอง โดยในการพัฒนาคุณภาพการศึกษานั้น จะต้องมีการประกันคุณภาพภายใน ผสมผสานอยู่ในกระบวนการบริหารและการจัดการเรียนการสอนตามปกติของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา อันเป็นการสร้างความมั่นใจว่าสถานศึกษาจะจัดการศึกษาให้มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐาน เพื่อให้เด็กไทยเป็นคนดี มีความสามารถและมีความสุข จะได้ช่วยสร้างสรรค์สังคมให้มีสันติ สิ่งแวดล้อมยั่งยืน เศรษฐกิจมั่นคง สามารถร่วมมือและแข่งขันกับประเทศอื่นๆ ได้อย่างมีศักดิ์ศรีในสังคมโลกต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2544: 9-10) แต่ผลการจัดการศึกษาของไทยที่ผ่านมาพบว่า คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาจำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงให้ดีขึ้น ทั้งในด้านความรู้ ความคิด ทักษะ ความสามารถ และคุณธรรม จริยธรรม จึงมีความจำเป็นต้องมีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกระดับอย่างเป็นระบบ มีความต่อเนื่อง และครบทั้งด้านการบริหาร การเรียนการสอนของครู และคุณภาพ ผู้เรียน (กรมวิชาการ 2547: 7) รวมทั้งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไข (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไว้ในหมวด 6 มาตรา 47-48 ไว้ว่า ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ และมีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอก โดยระบบการประกันคุณภาพภายในถือเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบ มีหลักเกณฑ์ และมีการประเมินเพื่อความเที่ยงตรงซึ่งกระทรวงศึกษาธิการต้องถือเป็นภารกิจหลักในการกำกับติดตามให้สถานศึกษาได้ดำเนินการตรวจ

สอบคุณภาพการศึกษาเป็นไปตามข้อกำหนดดังกล่าว (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2547: 36)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 6 (กระทรวงศึกษาธิการ 2547:36) ว่าด้วยมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษาให้หน่วยงาน ดันสังกัดและสถานศึกษา จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประเมินผลภายนอก จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน) อย่างน้อย 1 ครั้ง ในทุก ๆ ระยะ 5 ปี และสถานศึกษา จะต้องทำการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาเอง โดยถือเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษา ที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบมีการจัดทำรายงานประจำปี เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชนเป็นประจำทุกปี รวมทั้งกระทรวงศึกษาธิการต้องถือเป็นภารกิจหลักในการกำกับ ติดตามให้สถานศึกษาได้ดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ เป็นไปตามข้อกำหนดดังกล่าว

การประเมินคุณภาพภายในนั้น จะทำให้ได้สารสนเทศที่สะท้อนถึงการปฏิบัติงานของสถานศึกษา ผลการประเมินหากดำเนินการอย่างถูกต้องและเหมาะสม มีการนำไปใช้ประโยชน์อย่างจริงจัง จะส่งผลดีต่อสถานศึกษา อันจะนำไปสู่การพัฒนาและการปรับปรุงตนเองให้บรรลุเป้าหมาย (สุวิมล ว่องวาณิชและคณะ 2543: 2) อีกทั้งเป็นการสร้างวัฒนธรรมการประเมินจากร่องรอยหลักฐาน ที่เป็นจริงของโรงเรียน ที่มุ่งพัฒนาคุณภาพของตนเองอย่างต่อเนื่อง ย่อมจะมีข้อมูลและร่องรอยหลักฐานให้เห็น การประเมินคุณภาพ จึงเป็นสิ่งที่จะช่วยยืนยันในคุณภาพของโรงเรียนเพื่อสร้างความเชื่อถือ ศรัทธาให้กับนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนได้มากยิ่งขึ้น (อรรถพ จินะวัฒน์ 2544: 64) จากการติดตามการดำเนินการประเมินคุณภาพภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา นั้น พบว่า มีปัญหาอุปสรรคอย่างมาก ได้แก่ ผู้บริหารและบุคลากรไม่สะดวกเวลา ไม่ทุ่มเทให้กับการประเมินคุณภาพภายใน ครูไม่มีเวลาเพียงพอในการเตรียมการประเมินคุณภาพภายในได้ตามแผนที่กำหนด ผู้บริหารโรงเรียนหรือกลุ่มบุคลากรแกนนำในการประเมินคุณภาพภายในที่ผ่านการอบรม ไม่สามารถที่จะถ่ายทอดความรู้ไปยังเพื่อนร่วมงานได้ ครูไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์ การประเมิน ทำให้เกิดความไม่ไว้วางใจและไม่เชื่อถือผลการประเมิน (อรรถพ จินะวัฒน์ 2544: 17) ปัญหาต่างๆ ดังกล่าว สาเหตุอาจเนื่อง มาจากความพร้อมหรือไม่พร้อมของผู้บริหาร เพราะผู้บริหารคือผู้นำและเป็นแกนหลักที่สำคัญในการบริหารและดำเนินการเพื่อช่วยผลักดัน ส่งเสริม สนับสนุน ประสานให้บุคลากรภายในสถานศึกษา รวมทั้งบุคลากรที่เกี่ยวข้องภายนอก ร่วมกันทำงานเป็นทีม เพื่อพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายใน

ให้ผสมผสานกับการวางแผน การดำเนินงานและการปรับปรุงแก้ไข เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2543: 53) ซึ่งในการจัดการศึกษาเงื่อนไขพื้นฐานที่สำคัญของการจัดการศึกษาให้ประสบความสำเร็จ ผู้บริหาร และบุคลากรต้องมีความพร้อมในการบริหารแนวคิดและปรัชญา เพราะเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องทำความเข้าใจถึงความสำคัญของแนวคิด ทฤษฎีพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางที่จะต้องเตรียมความพร้อมในด้านอื่นๆ ต่อไป โดยที่ผู้บริหาร และบุคลากรต้องมีความรู้และความเข้าใจในเรื่องนั้นๆ ดีด้วย

จากผลการวิจัยของ คำปุ่น บุญเชิด (2546: บทคัดย่อ) ที่พบว่า การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนมีปัญหาแตกต่างกัน ทั้งในด้านการแต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในที่บุคลากรไม่เพียงพอ การจัดทำธรรมเนียมโรงเรียนไม่สอดคล้องกับสภาพจริง การขาดแคลนงบประมาณ การขาดผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการจัดทำแผน ไม่มีการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นระบบ ขาดความรู้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติ ขาดความเที่ยงตรงในการแปลความหมายข้อมูล และมีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงผลงานน้อย และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พงษ์สิน พลเรือง (2547: บทคัดย่อ) ที่ได้วิจัยการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของรัฐ ระดับการ ศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2 สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามหาสารคาม เขต 1 พบว่า สถานศึกษาขนาดใหญ่มีการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้าน 8 ด้าน คือ การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ การพัฒนา มาตรฐานการศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษา การประเมินคุณภาพการศึกษา การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี และการผดุง ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา มากกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดกลางมี การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านมากกว่าสถานศึกษา ขนาดเล็ก และจากผลการสรุปจากการสัมมนาของ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ การศึกษา (2547: 3) พบสาเหตุที่สถานศึกษายังไม่รับการประเมินภายนอกในรอบแรก คือ ความ ไม่พร้อมหลาย ๆ ด้าน ได้แก่ เอกสาร บุคลากร ระบบการทำงาน กำลังดำเนินการจัดทำรายงานการ ประเมินตนเอง กำลังรวบรวมข้อมูล ต้องการทำให้ข้อมูลเป็นปัจจุบัน เป็นช่วงรอยต่อการ เปลี่ยนแปลงผู้บริหาร การปรับเปลี่ยนจากการยุบรวมสังกัดกับกรมอื่น ๆ และ โรงเรียนบางแห่งย้าย สถานที่ตั้ง ส่วนอุปสรรคที่เกิดขึ้น ได้แก่ การรวบรวมสรุปและการจัดทำสารสนเทศไม่ดี ขาดการ เก็บข้อมูลที่ต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน ไม่มีแนวทางชัดเจนในการจัดทำรายงานการประเมินตนเอง ไม่เข้าใจการเขียนรายงานการประเมินตนเอง ขาดแบบอย่างหรือตัวอย่างในการจัดทำ และแบบ รายงานไม่ครอบคลุมตามมาตรฐานที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา กำหนด บุคลากรมีจำนวนน้อยแต่มีภาระงานมาก ไม่มีเวลาในการจัดทำ และมีการลงทุน

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และการจัดทำแฟ้มสะสมพัฒนางานมากเกินไป และจากผลการวิจัยของ สงกรานต์ โสระสิงห์ (2545: บทคัดย่อ) ที่พบว่า นักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่มีศักยภาพสูงกว่า นักเรียนในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก เพราะมีบุคลากร งบประมาณ และสื่ออุปกรณ์พร้อม สำหรับการเรียนการสอนมากกว่า โดยแนวทางพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่เหมาะสมต้องมีปัจจัยที่ดี คือ จำนวนครู วุฒิกการศึกษา และภาระ หน้าที่ของครูน้อย ความสามารถในการบริหารสถานศึกษา เจตคติที่ดีต่อนโยบายการขยายโอกาสทางการศึกษาของครู ความรู้พื้นฐานของนักเรียน การนิเทศ สื่อการเรียนรู้ งบประมาณ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรของผู้บริหาร และการประสานงาน ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอน

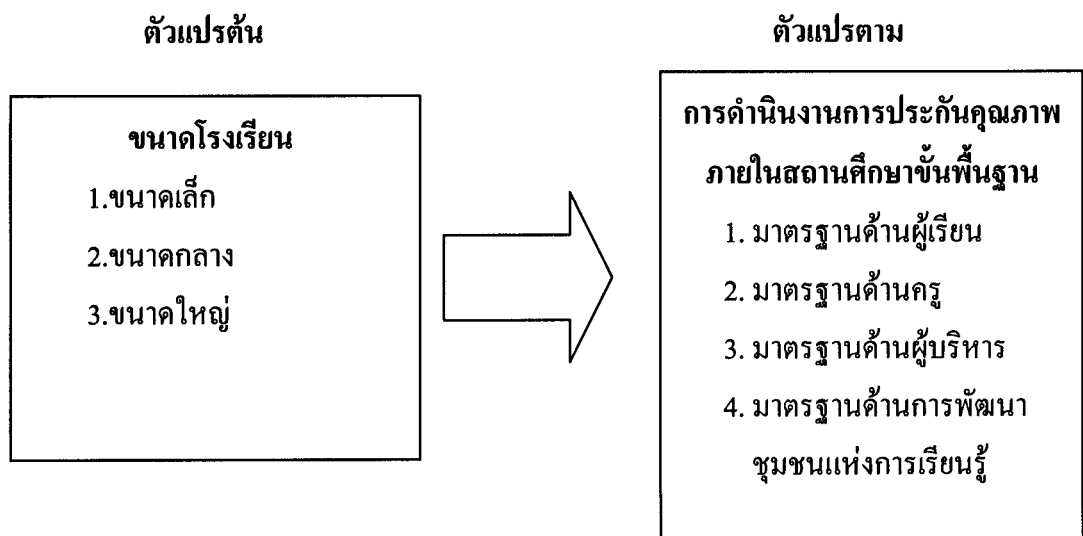
จากผลการศึกษาที่กล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่าการดำเนินงานการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา พบว่ายังมีปัญหาอยู่หลายประการที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานการประเมินคุณภาพ การศึกษา ทั้งมาตรฐานด้านผู้เรียน มาตรฐานด้านครู มาตรฐานด้านผู้บริหาร และ มาตรฐานด้าน การพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษา ที่มีภารกิจหลักใน การบริหารและดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและติดตามผลการประเมินคุณภาพ ภายในสถานศึกษา โรงเรียนในเขตพัฒนาคุณภาพละหานทราย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานุริรัมย์ เขต 3 จึงต้องการทราบว่าผู้บริหาร โรงเรียนและครู มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงาน การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างไร ซึ่งผลจากการวิจัยจะทำให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง เพื่อ นำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในเขตพัฒนาคุณภาพละหานทราย ให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพัฒนาคุณภาพละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานุริรัมย์ เขต 3
- 2.2 เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพัฒนาคุณภาพละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานุริรัมย์ เขต 3 จำแนกตาม ขนาดโรงเรียน
- 2.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพัฒนาคุณภาพละหานทราย

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบที่สอง (พ.ศ.2549-2553) ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา กำหนดเป็น 4 ด้าน (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา 2548: 4-10) ดัง แผนภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. สมมุติฐานการวิจัย

ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแตกต่างกัน

5. ขอบเขตการวิจัย

เป็นการศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในเขตพัฒนาคุณภาพละหอนทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยมีขอบเขตของการศึกษาดังนี้

5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เขตพัฒนาคุณภาพละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ตามกรอบการดำเนินงานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) 4 ด้าน คือ มาตรฐานด้านผู้เรียน มาตรฐานด้านครู มาตรฐานด้านผู้บริหาร และมาตรฐานด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้

5.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

5.2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียนเขตพัฒนาคุณภาพละหานทราย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 38 โรงเรียน ผู้บริหาร จำนวน 38 คน และครูผู้สอน จำนวน 628 คน รวมทั้งสิ้น 666 คน

5.2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียนเขตพัฒนาคุณภาพละหานทราย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 36 โรงเรียน ผู้บริหาร จำนวน 36 คน และครูผู้สอน จำนวน 409 คน รวมทั้งสิ้น 445 คน

5.3 ตัวแปรที่ศึกษา

5.3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ ขนาดของโรงเรียน ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่

5.3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย มาตรฐานด้านผู้เรียน มาตรฐานด้านครู มาตรฐานด้านผู้บริหาร และ มาตรฐานด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง กระบวนการรวบรวมข้อมูล การดำเนินงานของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ปกครอง และชุมชนที่เกี่ยวข้อง ในโรงเรียนที่เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาล ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ประกอบด้วยมาตรฐานการดำเนินงาน 4 มาตรฐาน ได้แก่

6.1.1 มาตรฐานด้านผู้เรียน หมายถึง คุณลักษณะของผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับดี ขยันหมั่นเพียร รัก

การเรียนรู้จากภายในและภายนอกสถานศึกษา เป็นผู้มีความสุขกายและสุขภาพจิตที่ดี ชื่นชมด้าน ศิลปะ ดนตรี กีฬา รู้และเข้าใจโทษของสิ่งเสพติด เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริตตามคุณลักษณะที่พึง ประสงค์

6.1.2 มาตรฐานด้านครู หมายถึง คุณลักษณะของครูที่มีวุฒิ ประสบการณ์ทางการ ศึกษา รู้เป้าหมายของหลักสูตรและเป้าหมายการจัดการศึกษา จัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ สามารถนำผลการประเมินด้านการเรียนการสอนมาใช้ปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการเรียน การสอนได้อย่างต่อเนื่อง

6.1.3 มาตรฐานด้านผู้บริหาร หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหารที่มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ มีวิสัยทัศน์กว้างไกลในการบริหารการศึกษา ใช้การบริหารโดยยึดหลักการมีส่วนร่วม มีการตรวจสอบถ่วงดุล มีการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศที่ทันสมัย จัดให้มีหลักสูตรและเนื้อหา สาระของหลักสูตรเหมาะสมกับเป้าหมายการศึกษา ตรงตามความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น ส่งเสริมการเรียนรู้ จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายโดยเน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ห้อย่างสร้างสรรค์ สามารถคิดแก้ปัญหาและนำ ประสบการณ์การตัดสินใจไปใช้ในชีวิตประจำวัน

6.1.4 มาตรฐานด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ หมายถึง โรงเรียนมีการร่วมมือ กับบุคลากรและองค์กรในชุมชนที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทุกระดับ ร่วมจัดปัจจัยและกระบวนการเรียนรู้ ภายในชุมชนและให้บริการทางวิชาการที่เป็นประโยชน์แก่การพัฒนาคนในชุมชนเพื่อให้สังคมไทย เป็นสังคมแห่งภูมิปัญญาและคนไทยมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต

6.2 ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้ที่ ได้รับแต่งตั้งให้รักษาราชการแทนผู้อำนวยการโรงเรียน ที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพัฒนา คุณภาพละหอนทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานุริรัมย์ เขต 3

6.3 ครูผู้สอน หมายถึง ข้าราชการครูผู้ปฏิบัติการสอนใน โรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้น พื้นฐาน

6.4 สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษา ตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล ถึง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเขตพัฒนาคุณภาพละหอนทราย

6.5 ขนาดโรงเรียน หมายถึง ขนาดของโรงเรียน ที่แบ่งตามเกณฑ์มาตรฐานในการจัดสรร งบประมาณและการบริหารงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งเป็น 3 ขนาด คือ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2547: 4)

6.8.1 โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียน ไม่เกิน 120 คน

6.8.2 โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียน ตั้งแต่ 121-300 คน

6.8.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียน ตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป

6.6 เขตพัฒนาคุณภาพละหานทราย หมายถึง การกำหนดเขตพื้นที่และจำนวน โรงเรียน ในเขตอำเภอละหานทราย จำนวน 38 โรงเรียน เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ปีการศึกษา 2550

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 ผลการศึกษาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนในเขตพัฒนาคุณภาพละหานทราย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

7.2 ผลการศึกษาใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการบริหารงานและการเรียนการสอนให้ มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่องการค้าเงินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพัฒนาคุณภาพละหานทราย ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์ในการวิจัย โดยนำเสนอตามลำดับดังนี้

1. หลักการและแนวคิดในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
  - 1.1 หลักในการบริหารสถานศึกษา
  - 1.2 แนวคิดในการบริหารสถานศึกษา
  - 1.3 ภารกิจการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. การประกันคุณภาพการศึกษา
  - 2.1 ความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา
  - 2.2 ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา
  - 2.3 ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา
  - 2.4 การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา
3. มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
  - 3.1 มาตรฐานด้านผู้เรียน
  - 3.2 มาตรฐานด้านครู
  - 3.3 มาตรฐานด้านผู้บริหาร
  - 3.4 มาตรฐานด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้
4. การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
  - 4.1 ความหมายของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
  - 4.2 ความสำคัญของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
  - 4.3 การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
5. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุขมนตรี เขต 3
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา

1. หลักการและแนวคิดในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.1 หลักในการบริหารสถานศึกษา

สถาบันส่งเสริมการประเมินคุณภาพการศึกษาและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ (2544: 53-55) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษาจะประสบผลสำเร็จ ขึ้นอยู่กับกระบวนการปฏิรูปการทำงานของบุคลากรในสถานศึกษา ดังต่อไปนี้

1. ยุทธศาสตร์ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ผู้บริหารต้องเป็นแกนหลักเพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา
2. ยุทธศาสตร์การทำงานเป็นทีม บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต้องร่วมมือกันทำงาน โดยเป้าหมายอยู่ที่คุณภาพการศึกษา
3. ยุทธศาสตร์การสร้างวัฒนธรรมและความเข้าใจ สร้างและระดมแนวคิดจากทุกฝ่าย กำหนดแนวทางพัฒนา
4. ยุทธศาสตร์การกำหนดผู้รับผิดชอบ มอบหมายการปฏิบัติตามภารกิจ
5. ยุทธศาสตร์การวางแผนและกำกับดูแล กำหนดให้มีแผน เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการปฏิบัติและกำหนดให้มีการนิเทศ การควบคุม กำกับ ดูแลและติดตาม
6. ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมและปรึกษาหารือกับผู้เกี่ยวข้อง กำหนดให้มีส่วนร่วมในทุกฝ่ายที่มีการปฏิบัติงานร่วมกัน โดยร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมพัฒนา และร่วมแก้ปัญหา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543: 10) กล่าวว่าแนวคิดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่ประกอบด้วย การควบคุมคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และการประเมินคุณภาพการศึกษา กับการบริหารที่ครบวงจร ตามวงจร P-D-C-A ซึ่งประกอบด้วย ร่วมกันวางแผน (Plan) ร่วมกันปฏิบัติตามแผน (Do) ร่วมกันตรวจสอบ (Check) และร่วมกันปรับปรุง (Ac) จะเห็นว่ามีคุณสมบัติคล้องกันดังกล่าวข้างต้น คือกระบวนการบริหารเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามหลักการบริหารนั่นเอง

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541: 3) กล่าวว่าในระบบของการบริหารโรงเรียน ผู้บริหารคือกลไกสำคัญ ที่จะทำให้การดำเนินงานของโรงเรียนมีประสิทธิภาพและสามารถพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้บรรลุเป้าหมายได้ ทั้งนี้เพราะผู้บริหารเป็นผู้มีอำนาจและหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและตัดสินใจในระดับโรงเรียนว่า ภายใต้งบของทรัพยากร ที่มีอยู่อย่างจำกัด โรงเรียนควรดำเนินการไปในทิศทางใด

สรุป การบริหารจะประสบความสำเร็จขึ้นอยู่กับ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ผู้บริหารคือกลไกสำคัญ ที่จะทำให้การดำเนินงานของโรงเรียนมีประสิทธิภาพและสามารถพัฒนา

คุณภาพนักเรียนให้บรรลุเป้าหมายได้ การทำงานเป็นทีม การสร้างความตระหนักและความเข้าใจ การกำหนดผู้รับผิดชอบ การวางแผนและกำกับดูแล การมีส่วนร่วมและปรึกษาหารือและการบริหารตามวงจร P-D-C-A

1.2 แนวคิดในการบริหารสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541: 3-6) กล่าวว่า วัตถุประสงค์ที่สำคัญในการบริหารโรงเรียนทุกงาน ทั้งงานวิชาการ กิจกรรมนักเรียน บุคลากร ธุรการการเงินและพัสดุ อาคารสถานที่ ความสัมพันธ์ชุมชน ก็เพื่อมุ่งหวังให้ส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อคุณภาพนักเรียน อย่างไรก็ตามแม้ว่าผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่จะทราบและเข้าใจ แต่มักประสบปัญหาและมีข้อจำกัดในทางปฏิบัติ ทำให้คุณภาพนักเรียนที่ปรากฏ อยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ การพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐาน ผู้บริหารโรงเรียนควรทำความเข้าใจ และศึกษาแนวทางการบริหารโรงเรียนของตนเอง ดังนี้

1.2.1 ภาวะผู้นำ (Leadership)

ภาวะผู้นำของหน่วยงาน หมายถึงการที่หัวหน้าหน่วยงานใช้อิทธิพลหรืออำนาจหน้าที่และความสัมพันธ์ที่มีต่อผู้ใต้บังคับบัญชาในสถานการณ์ต่างๆ เพื่อให้งานบรรลุผลตามที่กำหนดไว้ ผู้นำที่ดีควรมีลักษณะดังนี้

- 1) มีสุขภาพร่างกายที่ดี
- 2) มีอารมณ์ดี
- 3) มีสติปัญญาดี
- 4) มีการตัดสินใจดี
- 5) มีจิตใจดีงาม
- 6) มีการแสดงออกอย่างเหมาะสม

1.2.2 ทักษะของผู้บริหาร

ผู้บริหารจะทำหน้าที่ของตนได้ดีและประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับทักษะ 3 ประการ (Three skills Method) คือ

1) **ทักษะเชิงเทคนิค (Technical Skill)** หมายถึง ความสามารถในการใช้เทคนิควิธีการที่เหมาะสมในการบริหารงานให้บรรลุผล ซึ่งทักษะเชิงเทคนิคที่สำคัญที่ผู้บริหารจะต้องมีประกอบด้วย

- (1) ทักษะทางการวางแผน (Planning Skill)
- (2) ทักษะทางด้านการระดมการกลุ่ม และการติดต่อสื่อสาร (Group Process and Communication Skill)

(3) ทักษะทางการจัดการ (Management and Organization Skill)

2) ทักษะเชิงมนุษยสัมพันธ์ (Human Skill) หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการทำงานในฐานะสมาชิกของกลุ่มและความสามารถในการเสริมสร้างพลังความร่วมมือระหว่างสมาชิกของหน่วยงาน

3) ทักษะเชิงมนโคติ (Conceptual Skill) หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการเข้าใจหน่วยงานในทุกลักษณะ เห็นความสัมพันธ์ระหว่างงานและกิจกรรมต่างๆ ของหน่วยงาน รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานที่บริหารกับหน่วยงานอื่น

1.2.3 การเสริมสร้างขวัญและกำลังใจ

การเสริมสร้างขวัญและกำลังใจ คือการสร้างสิ่งจูงใจต่างๆ เพื่อดึงดูดให้บุคคลที่มีความสามารถเข้ารับราชการ และให้บุคคลที่มีความสามารถอยู่ในหน่วยงานได้นานๆ ซึ่งสามารถดำเนินการได้หลายทางคือ

1) การสร้างขวัญโดยกระบวนการบริหาร

- (1) ใช้เทคนิคในการมอบหมายงาน
- (2) ใช้เทคนิคในการวางแผนงาน ให้สามารถดำเนินงานสำเร็จตามเป้าหมายอย่างดีที่สุด
- (3) ใช้เทคนิคการสร้างความเข้าใจและสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคลในหน่วยงาน
- (4) ใช้เทคนิคการติดตามผลงาน
- (5) ใช้เทคนิคใหม่ๆ เช่นเทคนิคการบริหารโดยยึดวัตถุประสงค์ เทคนิคการบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นต้น

2) การเสริมสร้างขวัญและกำลังใจโดยเทคนิคการบริหารงานบุคคล

- (1) การศึกษาสภาพขวัญหรือความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงาน
- (2) การวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับสภาพขวัญและความพึงพอใจในการทำงาน
- (3) พิจารณาแนวทางในการแก้ปัญหาและดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน

1.3 การจัดการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีภารกิจที่สำคัญ ในการดำเนินการอบรมสั่งสอนเด็กให้มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรม มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สามารถประกอบอาชีพ และอยู่ในสังคมได้อย่างสงบสุข โดยภารกิจที่สถานศึกษาดำเนินการเกี่ยวกับการศึกษานั้น ต้องสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แผนการศึกษาแห่งชาติ และสนองนโยบายของรัฐบาลด้านการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งมีความมุ่งหมายที่จะจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีความสามารถ และมีความสุข การดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีพลัง และมีประสิทธิภาพ จำเป็นที่จะต้องมีการกระจายอำนาจ และให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และเป็นไปตามหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งให้มีการจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาของไทยมีเอกภาพเชิงนโยบาย และมีความหลากหลายในทางปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ดังปรากฏในบัญญัติมาตรา 39 ที่ว่า “มาตรา 39 กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษาทั้งด้าน วิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง” การกระจายอำนาจดังกล่าวจะทำให้สถานศึกษามีความคล่องตัว มีอิสระ ในการบริหารจัดการ เป็นไปตามหลักของการบริหารจัดการ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management : SBM) ซึ่งจะเป็นการสร้างรากฐานและความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพได้มาตรฐานและสามารถพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จากแนวคิดดังกล่าว เพื่อให้สถานศึกษามีความคล่องตัว มีอิสระ และมีความเข้มแข็ง รัฐจึงให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคล โดยได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ในมาตรา 35

“มาตรา 35 สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามมาตรา 34 (2) เฉพาะที่เป็นโรงเรียนมีฐานะเป็นนิติบุคคล เมื่อมีการยุบเลิกสถานศึกษาตามวรรคหนึ่ง ให้ความเป็นนิติบุคคลสิ้นสุดลง” เพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษาสอดคล้องกับบทบัญญัติดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการจึงได้จัดทำคู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลขึ้น โดยกำหนดขอบข่ายและภารกิจการบริหารและการจัดการสถานศึกษา ออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ 2546:10)

1.3.1 การบริหารวิชาการ

แนวคิด งานวิชาการเป็นงานหลัก หรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มุ่งให้ กระจายอำนาจในการบริหารจัดการ ไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถาน ศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถาน ศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วม จากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้ สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการ เรียนรู้ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ

1) วัตถุประสงค์

- (1) เพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานด้านวิชาการฯ ได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว และสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน สถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่น
- (2) เพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้มาตรฐาน และมีคุณภาพสอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพการศึกษา และการประเมินคุณภาพภายในเพื่อ พัฒนาตนเอง และการประเมินจากหน่วยงานภายนอก
- (3) เพื่อให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนจัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาการเรียนรู้อย่างสนองตามความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และ ท้องถิ่น โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ
- (4) เพื่อให้สถานศึกษาได้ประสานความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษาและของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น ๆ อย่างกว้างขวาง

2) ขอบข่าย/ภารกิจ

- (1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
- (2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- (3) การวัดผล ประเมินผล และเทียบ โอนผลการเรียน
- (4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- (5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
- (6) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
- (7) การนิเทศการศึกษา
- (8) การแนะแนวการศึกษา

- (9) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
- (10) การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
- (11) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับ สถานศึกษาอื่น
- (12) การส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว

องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

1.3.2 การบริหารงบประมาณ

แนวคิด การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาเน้นความเป็นอิสระในการบริหารจัดการมีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการมาใช้บริหารจัดการ เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียน

1) วัตถุประสงค์

- (1) เพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานด้านงบประมาณมีความเป็นอิสระคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้
- (2) เพื่อให้ได้ผลผลิต ผลลัพธ์เป็นไปตามข้อตกลงการให้บริการ
- (3) เพื่อให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการทรัพยากรที่ได้ได้อย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ

2) ขอบข่าย/ภารกิจ

- (1) การจัดทำและเสนอของบประมาณ
  - ก. การวิเคราะห์และพัฒนานโยบายทางการศึกษา
  - ข. การจัดทำแผนกลยุทธ์หรือแผนพัฒนาการศึกษา
  - ค. การวิเคราะห์ความเหมาะสมการเสนอของบประมาณ
- (2) การจัดสรรงบประมาณ
  - ก. การจัดสรรงบประมาณในสถานศึกษา
  - ข. การเบิกจ่ายและการอนุมัติงบประมาณ
  - ค. การโอนเงินงบประมาณ
- (3) การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน
  - ก. การตรวจสอบติดตามการใช้เงินและผลการดำเนินงาน
  - ข. การประเมินผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน

- (4) การระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา
- ก. การจัดการทรัพยากร
  - ข. การระดมทรัพยากร
  - ค. การจัดหารายได้และผลประโยชน์
  - ง. กองสวัสดิการเพื่อการศึกษา
- (5) การบริหารการเงิน
- ก. การเบิกเงินจากคลัง
  - ข. การรับเงิน
  - ค. การเก็บรักษาเงิน
  - ง. การจ่ายเงิน
  - จ. การนำส่งเงิน
  - ฉ. การกันเงินไว้เบิกเหลื่อมปี
- (6) การบริหารบัญชี
- ก. การจัดทำบัญชีการเงิน
  - ข. การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน
  - ค. การจัดทำและจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงาน
- (7) การบริหารพัสดุและสินทรัพย์
- ก. การจัดทำระบบฐานข้อมูลสินทรัพย์ของสถานศึกษา
  - ข. การจัดหาพัสดุ
  - ค. การกำหนดแบบรูปรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะและ
  - ง. การควบคุมดูแล บำรุงรักษา และจำหน่ายพัสดุ

จัดซื้อจัดจ้าง

1.3.3 การบริหารงานบุคคล

แนวคิด การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา เป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา เพื่อดำเนินการด้านการบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัว อีสระภายใต้กฎหมาย ระเบียบ เป็นไปตามหลักธรรมมาภิบาล ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนา มีความรู้ ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติมีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ

1) วัตถุประสงค์

- (1) เพื่อให้การดำเนินงานด้านการบริหารงานบุคคลถูกต้อง รวดเร็ว เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล
- (2) เพื่อส่งเสริมบุคลากร ให้มีความรู้ความสามารถและมีจิตสำนึกในการ ปฏิบัติภารกิจที่รับผิดชอบให้เกิดผลสำเร็จตามหลักการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์
- (3) เพื่อส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาปฏิบัติงานเต็มศักยภาพ โดยยึดมั่นในระเบียบวินัย จรรยาบรรณ อย่างมีมาตรฐานแห่งวิชาชีพ
- (4) เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐาน วิชาชีพได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและความก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อ การศึกษาพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ

2) ขอบข่าย/ภารกิจ

- (1) การวางแผนอัตรากำลัง
- (2) การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง
- (3) การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ
- (4) วินัยและการรักษาวินัย
- (5) การออกจากราชการ

1.3.4 การบริหารทั่วไป

แนวคิด การบริหารทั่วไปเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กร ให้บริการบริหารงานอื่น ๆ บรรลุผลตามมาตรฐาน คุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและการอำนวยความสะดวก ในการให้บริการ การศึกษาทุกรูปแบบ มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ส่งเสริม ในการบริหารและการจัดการศึกษา ตามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก โดยเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบต่อที่ตรวจสอบได้ ตลอดจน การมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

1) วัตถุประสงค์

- (1) เพื่อให้บริการ สนับสนุน ส่งเสริม ประสานงานและอำนวยความสะดวก ให้การปฏิบัติงานของสถานศึกษา เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
- (2) เพื่อประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและผลงานของ สถานศึกษาต่อสาธารณชนซึ่งจะก่อให้เกิด ความรู้ ความเข้าใจ เจตคติที่ดี เลื่อมใส ศรัทธาและให้ การสนับสนุนการจัดการศึกษา

2) ขอบข่าย/ภารกิจ

- (1) การดำเนินงานธุรการ
- (2) งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- (3) การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
- (4) การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา
- (5) การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร
- (6) งานเทคโนโลยีและสารสนเทศ
- (7) การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการงบประมาณ บุคลากร และ
การบริหารทั่วไป
- (8) การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
- (9) การจัดทำสำมะโนผู้เรียน
- (10) การรับนักเรียน
- (11) การส่งเสริมและประสานงานการจัดการศึกษาในระบบ นอก
ระบบ และตามอัธยาศัย
- (12) การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

2. การประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษาเกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 6 มาตรา 48 ที่กำหนดให้สถานศึกษาต้องมีการประกัน ภายในจะต้องพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นประจำทุกปี และให้ถือว่าการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง มีการรายงานผล การประกันคุณภาพการศึกษาทุกปี การเสนอผลต่อหน่วยงานต้นสังกัด การประเมินภายนอกตาม หลักเกณฑ์ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อดำเนินการปรับปรุง แก้ไข และการเผยแพร่ให้สาธารณชนได้ทราบ (กระทรวงศึกษาธิการ 2547 : 36-38) โดยมีรายละเอียดที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ดังนี้

2.1 ความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 (2551: 1) กล่าวถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาว่า มาตรา 48 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กล่าวถึงความสำคัญของการประกัน

คุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาว่า ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษา จัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายใน เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก ปัจจุบันการพัฒนาคุณภาพการศึกษา จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องบริหารการศึกษาในเชิงคุณภาพ โดยมีการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกลไกสำคัญที่เสริมและผลักดันให้กระบวนการทำงานทุกระดับและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ดำเนินไปอย่างสอดคล้องกันเป็นระบบ มุ่งหน้าไปในทิศทางที่ได้ร่วมกันกำหนดเป้าหมายไว้ เพื่อบรรลุนโยบายของการปฏิรูปการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพโดยอาศัยหลักการและวิธีการบริหารและการจัดการคุณภาพ (Quality Management) สมัยใหม่ ที่เน้นการสร้างความมั่นใจให้กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องว่า ผู้เรียนจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ ตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา พ.ศ. 2546 กำหนดระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ประกอบด้วยภาระงานที่ต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ 8 เรื่อง คือ

- 2.1.1 การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ
- 2.1.2 การพัฒนามาตรฐานการศึกษา
- 2.1.3 การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 2.1.4 การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 2.1.5 การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา
- 2.1.6 การประเมินคุณภาพการศึกษา
- 2.1.7 การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี
- 2.1.8 การผดุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

2.2 ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา

มีนักวิชาการหลายท่านให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ดังนี้ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544:7) ได้ให้ความหมายการประกันคุณภาพการศึกษาว่า หมายถึง การบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับผู้รับบริการทางการศึกษา ทั้งผู้รับบริการโดยตรงได้แก่ ผู้เรียนและผู้ปกครอง และผู้รับบริการทางอ้อมได้แก่ สถานประกอบการ ประชาชนและสังคมโดยรวม ว่าการดำเนินการของสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพ และทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพหรือมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตาม

มาตรฐานที่กำหนด การประกันคุณภาพมีแนวคิดพื้นฐานของการป้องกัน ไม่ให้เกิดการทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพและผลผลิตที่ไม่มีคุณภาพ

สงบ ลักษณะ (254: 2-7) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษาว่า เป็นกระบวนการวางแผน และกระบวนการจัดการของผู้ที่รับผิดชอบ การจัดการศึกษาที่จะรับประกันให้สังคมเชื่อมั่นว่าจะพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ให้ครบถ้วนตามมาตรฐานคุณภาพที่ระบุไว้ในหลักสูตร และตรงกับความต้องการของสังคม

สมคิด พรหมจ้อย (2544: 41) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการดำเนินการกิจกรรมต่างๆทั้งด้านวิชาการ การบริการ การบริหารและจัดการ เพื่อสร้างความมั่นใจให้ผู้รับบริการทางการศึกษา ทั้งผู้รับโดยตรงคือ ผู้เรียน ผู้ปกครอง และผู้รับบริการทางอ้อมคือ สถานประกอบการ ประชาชน และสังคมโดยรวม การดำเนินงานของสถานศึกษาจะต้องมีประสิทธิภาพและทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพหรือมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้

กรมสามัญศึกษา (2542: 14 อ้างถึงใน ขงยุทธ ชะบุญชูชง 2548: 18) ได้ให้ความหมายการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งครอบคลุมการดำเนินการต่าง ๆ ในกระบวนการจัดการศึกษา ตั้งแต่การวางแผนไว้ตั้งแต่ต้น เพื่อให้เกิดการปฏิบัติอย่างเป็นระบบ เพื่อสร้างความมั่นใจและเป็นหลักประกันต่อผู้เรียน ผู้ปกครองชุมชน และสังคมว่า สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนที่จบการศึกษามีคุณภาพมาตรฐานการศึกษาและเป็นที่ยอมรับของสังคม

อรรรณพ จีนะวัฒน์ (2545:13) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษาว่าเป็นการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ได้ผลผลิตคือ ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด จนเป็นที่เชื่อถือศรัทธาและเป็นที่ยอมรับของสังคม

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กระบวนการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ คือทั้งผู้เรียน ครู ผู้บริหารและผู้มีส่วนร่วมทุกฝ่าย มีกระบวนการทำงานเชิงระบบเพื่อให้ได้ผลผลิต หมายถึง ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาจนเป็นที่เชื่อถือศรัทธา และเป็นที่ยอมรับของสังคม

2.3 ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา (Quality Assurance) เป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งที่จะขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง และสร้างความมั่นใจ (assure) ได้ว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ผู้สำเร็จ

การศึกษา มีความรู้ความสามารถ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนดและที่สังคมต้องการ (กระทรวงศึกษาธิการ 2549: 3) ซึ่งมีผู้กล่าวถึงระบบการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ดังนี้

กล้า ทองขาว (2544: 28-29) กล่าวว่า หากจะมองจากกรอบของการประกันคุณภาพภายใน ความมุ่งหมายหลักของการประกันคุณภาพการศึกษาจะเน้นความเป็นไปเพื่อทำ ความกระจ่างแก่ประชาชนผู้รับบริการให้มีความมั่นใจว่าทุกคนในสถานศึกษาได้ทำงานเต็มกำลังเต็มความสามารถ เพื่อให้บริการและสร้างผลผลิตของการศึกษาให้มีคุณภาพ เป้าหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาภายในจึงเป็นไปเพื่อปรับปรุงตนเอง ระบบและกระบวนการประกันคุณภาพภายในน่าจะมีความสัมพันธ์กับมาตรฐานของความต้องการขั้นต่ำ (minimum standard requirement) ของแต่ละสถาบัน การนำนโยบายการประกันคุณภาพภายในสู่การปฏิบัติของสถาบันอุดมศึกษา จะให้ความสำคัญ 4 เรื่อง คือ

1. การควบคุมคุณภาพ (Quality Control) กล่าวคือตามปกติสถาบันอุดมศึกษาจะใช้แผนเป็นเครื่องมือในการดำเนินการกิจ เช่น แผนพัฒนาการเรียนการสอน แผนงานวิจัย แผนงานบริหารวิชาการและแผนงานบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม เครื่องมือในการดำเนินการกิจที่จัดทำและดำเนินไปเพื่อสนองปณิธานของสถาบันที่ปรากฏเป็นแผนงาน โครงการหลักสูตร หรือ โปรแกรมการศึกษาต่างๆของการศึกษาทั้งหมด จะต้องได้รับการควบคุมให้มีการดำเนินการตามที่กำหนดไว้อย่างรัดกุมทุกขั้นตอน

2. การตรวจสอบคุณภาพ (Quality Audit) คือกระบวนการค้นหาหลักฐานหรือร่องรอยการดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ โดยกระบวนการศึกษา ค้นหาหลักฐานเพื่อการตรวจสอบในกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาเรียกว่า การศึกษาเพื่อการจัดทำรายงานการประเมินตนเอง (Self-Study Report หรือ SSR) การศึกษาและการจัดทำรายงานการประเมินตนเองมีจุดประสงค์เพื่อแสวงหาการดำเนินงานตามแผน ค้นหาปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงานแสวงหาจุดแข็งในการปฏิบัติที่ควรได้รับการส่งเสริม แสวงหาจุดอ่อนของการทำงานที่ควรได้รับการปรับปรุงแก้ไข แสวงหาแหล่งข้อมูลหลักฐานเพื่อให้สามารถตรวจสอบได้ว่าได้ทำอะไร มีปรากฏที่ใด ในลักษณะใด และสามารถแสดงผลเชิงประจักษ์แก่ใครก็ตามที่ต้องการทราบผลการดำเนินงานของสถาบัน ไม่ว่าจะ เป็นบุคลากรหรือผู้ตรวจสอบคุณภาพจากภายใน ภายนอก หรือ สาธารณะ

3. การประเมินคุณภาพ (Quality Assessment) คือการพิจารณาคุณค่าของผลการดำเนินงาน โดยพิจารณาจากเกณฑ์ที่กำหนด ตามประเภทและลักษณะตัวบ่งชี้ ซึ่งเกณฑ์การ

ประเมินคุณภาพภายในอาจใช้เกณฑ์มาตรฐาน เกณฑ์ที่กำหนดโดยองค์กรประกันคุณภาพ การศึกษาของสถาบัน โดยอาจกำหนดจากเกณฑ์เป็นพิสัย (Range) เพื่อกระตุ้นให้มีการพัฒนา

4. การปรับปรุงคุณภาพ (Quality Improvement) เป็นกระบวนการที่สถานศึกษา นำผลจากการรายงานการศึกษาดตนเอง และรายงานการประเมินตนเองไปเป็นแนวทางในการ ปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ในองค์กรประกอบและดัชนีที่มีปัญหา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544: 7-8) เห็นว่า ระบบการ ประกันคุณภาพการศึกษามีแนวคิดเพื่อการส่งเสริมและเสนอแนวทางเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพ การศึกษา โดยมีการดำเนินการ 3 ขั้นตอนคือ

1. การควบคุมคุณภาพ เป็นการกำหนดคุณภาพ และการพัฒนาสถานศึกษาเข้าสู่ มาตรฐาน

2. การตรวจสอบคุณภาพ เป็นการตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินงานให้ เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด

3. การประเมินคุณภาพ เป็นการประเมินคุณภาพของสถานศึกษา โดยหน่วยงาน ที่กำกับดูแลในพื้นที่ และหน่วยงานต้นสังกัดในส่วนกลาง ซึ่งถึงแม้จะเป็นบุคคลภายนอก แต่ก็ยัง ถือเป็นการประเมินภายใน เพราะเป็นหน่วยงานในสายการบริหารของสถานศึกษา ซึ่งจะ ดำเนินการตรวจเยี่ยมและประเมินสถานศึกษาเป็นระยะๆ ตามที่กำหนดโดยหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้ความช่วยเหลือและส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษามีการพัฒนาคุณภาพอันเป็นการเตรียม ความพร้อมก่อนการประเมินภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นองค์กรมหาชน

กรมสามัญศึกษา (2542: 8-9) ได้กำหนดองค์ประกอบหลักของการประกัน คุณภาพการศึกษาซึ่งมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันประกอบด้วยขั้นตอนการพัฒนาที่สำคัญ 3 ส่วนคือ

1. การควบคุมคุณภาพการศึกษา (Quality Control) หมายถึงกระบวนการพัฒนา หรือแนวดำเนินงานเพื่อการเข้าสู่คุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาประกอบด้วยขั้นตอน การดำเนินงาน 2 ขั้นตอน คือ

1.1 การกำหนดมาตรฐานการศึกษา (Educational Standards) เป็นการ ดำเนินงานให้ได้มาตรฐานการศึกษา ทั้งด้านผลผลิต (Output) ปัจจัย (Input) และกระบวนการ (Process) ซึ่งจะใช้เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพ และการประกันคุณภาพ การศึกษา

1.2 การพัฒนาเข้าสู่มาตรฐาน เป็นการดำเนินงานเพื่อพัฒนาปัจจัยทาง การศึกษาต่างๆที่มีต่อคุณภาพการศึกษา ให้ได้มาตรฐานตามที่กำหนดไว้

2. การตรวจสอบทบทวนและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา (Internal Quality Audit and Intervention) หมายถึง กระบวนการพัฒนาหรือแนวดำเนินการเพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศ (Information) ในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ประกอบด้วย การดำเนินงาน 3 ขั้นตอนคือ

2.1 การตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษาเป็นการดำเนินงานเพื่อประเมินความก้าวหน้าของการจัดการศึกษา โดยให้สถานศึกษาประเมินตนเอง (School Self Evaluation) เพื่อปรับปรุงและพัฒนาแล้วจัดทำรายงานผลการจัดการศึกษา เสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสาธารณชน

2.2 การตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา เป็นการดำเนินงานของเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อตรวจสอบและควบคุมคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนด แล้วรายงานผลการจัดการศึกษาเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสาธารณชน

2.3 การกำหนดมาตรฐานการปรับปรุงส่งเสริมคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ที่มีคุณภาพไม่ถึงเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา เป็นการดำเนินงานของเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อใช้มาตรการต่างๆ ในการปรับปรุงและส่งเสริมการศึกษาของโรงเรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษา

3. การประเมินและรับรองคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาหมายถึง กระบวนการพัฒนาหรือแนวดำเนินการในการประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นการดำเนินงานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา หรือหน่วยงานภายนอกสำนักงานดังกล่าวรับรอง สำหรับสถานศึกษาที่ผ่านการประเมิน จะได้ใบรับรองมาตรฐานการศึกษาหรือคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานที่ให้การรับรอง และให้สถานศึกษาเฝ้าระวังรักษาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา ตลอดระยะเวลาที่ให้การรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา

จากที่กล่าวมาสรุปว่า ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ที่จะสร้างความมั่นใจว่า สถานศึกษาจะจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และผู้เรียนมีคุณภาพโดยมีการควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพ การประเมินคุณภาพและการปรับปรุงคุณภาพ

2.4 การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2549: 3-4) กล่าวถึง หลักในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาว่ามี 3 ประการคือ

1. การกระจายอำนาจ (Decentralization) โดยให้สถานศึกษามีอิสระและมีความคล่องตัวในการบริหาร รวมถึงการตัดสินใจดำเนินงาน ทั้งด้านบริหารวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และทรัพยากร การจัดตั้งอำนาจความสะดวกและให้อิสระแก่ผู้สอนในการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ให้บรรลุผลตามจุดหมายของหลักสูตร ตลอดจนให้สถานศึกษา สามารถปรับปรุงตนเอง รับผิดชอบ และจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ ความต้องการของชุมชน และสังคมให้มากที่สุด

2. การเปิดโอกาสการมีส่วนร่วมในการทำงาน (Participation) โดยให้หน่วยงาน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ประกอบการ ปุชนิยบุคคล ภูมิปัญญา ท้องถิ่น หรือปราชญ์ชาวบ้าน เข้ามีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการหรือคณะทำงานของสถานศึกษา ร่วมกันคิด ตัดสินใจ สนับสนุน ส่งเสริมและติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของสถานศึกษา ตลอดจนร่วมภาคภูมิใจในความสำเร็จของสถานศึกษา ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาโดยรวม

3. การแสดงภาระรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (Accountability) โดยสถานศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาร่วมกันกำหนดเป้าหมาย (Goals) และจุดเน้นที่ต้องการพัฒนา (Focus Areas) เช่นภายใน 3 ปีนี้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ต้องสูงขึ้นจากฐานเดิม ร้อยละ 5-10 หรือ ในปีการศึกษาหน้าผู้เรียนทุกคนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4,5,6 ทุกคนสามารถใช้อินเทอร์เน็ตในการสืบค้นข้อมูลได้อย่างคล่องแคล่ว เป็นต้น จากเป้าหมายและจุดเน้นการพัฒนาดังกล่าว มีการร่วมกันจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา (School Improvement Plan) เลือกลยุทธ์ศาสตร์การพัฒนามาให้เหมาะสมและสามารถทำให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม สถานศึกษาต้องประชาสัมพันธ์เป้าหมายและจุดเน้นที่ต้องการพัฒนา ตลอดจนแผนพัฒนาสถานศึกษาให้ทุกฝ่ายรับรู้ ทั้งเพื่อเป็นสัญญาประชาคมและให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง มีทิศทางการทำงานที่ชัดเจนสู่เป้าหมายเดียวกัน

กระทรวงศึกษาธิการ (2549: 4) กล่าวถึงกระบวนการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาที่สัมพันธ์กัน 3 ประการดังนี้

1. การพัฒนาคุณภาพ เป็นการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุถึงมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ หัวใจสำคัญในการพัฒนาคุณภาพคือ การสร้างจิตสำนึกให้ทุกคนตระหนักถึงความจำเป็นของการทำงานเป็นกลุ่ม ทำงานอย่างมีระบบ และทุกคนถือเป็นหน้าที่ที่จะปรับปรุงการทำงานอย่างต่อเนื่อง จัดทำข้อมูลสารสนเทศในส่วนที่รับผิดชอบ ใช้ข้อมูลสารสนเทศนั้นให้เป็นประโยชน์ในการพัฒนางานเป็นประจำ มีการเก็บรวบรวมข้อมูล และจัดหมวดหมู่ข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุถึงมาตรฐานที่

กำหนดนั้น ต้องมีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ (Strategic Plan) ที่ทุกกิจกรรม โครงการ งาน มีเป้าหมายเดียวกันคือยกระดับคุณภาพผู้เรียนทุกด้าน มีการพัฒนาด้านปัจจัย ให้สามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สรรหาให้เพียงพอ ดูแลรักษาให้ใช้ได้อยู่เสมอและปลอดภัยในการใช้ ประการสำคัญคือต้องมีกลไกการปฏิบัติงานตามแผน รวมทั้งกำกับติดตามการดำเนินงานอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

2. การติดตามตรวจสอบคุณภาพ เป็นการดำเนินงานเพื่อช่วยเหลือ สนับสนุน กำกับ ติดตามความก้าวหน้า และยืนยันการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ให้เป็นไปตามเป้าหมายและบรรลุตามมาตรฐานที่กำหนด โดยการตรวจสอบคุณภาพสามารถดำเนินงานในแต่ละระดับดังนี้

2.1 การติดตามตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยสถานศึกษาตั้ง คณะทำงานขึ้นเพื่อรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ การดำเนินงาน โครงการ ตลอดปีการศึกษา ทั้งด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน คุณภาพการจัดการเรียนการสอน คุณภาพการบริหารและการจัดการศึกษา และด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ จัดทำเป็นระบบข้อมูลสารสนเทศที่สามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาได้ทันท่วงที และเป็นข้อมูลสำหรับประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาได้

2.2 การติดตามตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษาโดยสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบสถานศึกษา เพื่อให้การส่งเสริมสนับสนุนและช่วยเหลือ ให้สถานศึกษาสามารถดำเนินการพัฒนาคุณภาพไปสู่เป้าหมายตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ สถานศึกษาทุกแห่งควรได้รับการติดตามตรวจสอบคุณภาพจากเขตพื้นที่การศึกษาอย่างน้อย 1 ครั้ง ภายใน 3 ปี สำหรับสถานศึกษาที่มีความเข้มแข็ง เขตพื้นที่การศึกษาควรส่งเสริมให้พัฒนาอย่างต่อเนื่อง ยกย่องสถานศึกษาที่มีรูปแบบการพัฒนาที่ดีให้เป็นตัวอย่างแก่สถานศึกษาแห่งอื่นได้ ส่วนสถานศึกษาที่มีคุณภาพผู้เรียนต่ำหรือมีแนวโน้มต่ำลง อันเนื่องมาจากปัญหาต่างๆ เขตพื้นที่ การศึกษาควรตั้งคณะทำงานควรตั้งคณะทำงานเข้าไปช่วยเหลือสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง และ ติดตามความก้าวหน้าเป็นระยะ เขตพื้นที่การศึกษาต้องทำรายงานติดตามตรวจสอบคุณภาพ การศึกษา เสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อทราบด้วย

2.3 การติดตามตรวจสอบและประเมินผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาใน ภาพรวมระดับประเทศ โดยหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบคือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาประกอบการกำหนดนโยบาย เพื่อส่งเสริมสนับสนุนและผลักดันให้ สถานศึกษาพัฒนาคุณภาพการศึกษอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับคุณภาพสถานศึกษาที่ไม่ผ่านเกณฑ์

ส่งเสริมการมีส่วนร่วมระหว่างสถานศึกษา เพื่อเพิ่มพูนศักยภาพสถานศึกษาให้บริหารจัดการศึกษาได้อย่างเต็มที่

3. การประเมินและรับรองคุณภาพ เป็นการดำเนินงานเพื่อตรวจสอบผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยแบ่งเป็น 2 ส่วนที่เกี่ยวข้องกันดังนี้

3.1 การประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา จากการติดตามตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษาในข้อ 2.1 สถานศึกษานำข้อมูลสารสนเทศมาประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด จัดทำเป็นรายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปีของสถานศึกษา รายงานต่อคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานต้นสังกัด และรายงานต่อสาธารณชน

3.2 การประเมินเพื่อรับรองมาตรฐานการศึกษา การประเมินในส่วนนี้เป็นการดำเนินงานโดยองค์กรภายนอกกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ซึ่งเป็นองค์กรมหาชน ทำหน้าที่ประเมินและให้การรับรองว่าสถานศึกษา จัดการศึกษาได้ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด ในทุกๆ 5 ปี ผลจากการประเมินในภาพรวม จะนำเสนอรัฐบาล เพื่อนำไปใช้ในการพิจารณาจัดสรรงบประมาณ การกำหนดทิศทางการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาเพื่อให้ทัดเทียมนานาชาติ

การดำเนินการทั้ง 3 ประการ เป็นกระบวนการที่มีความสัมพันธ์และส่งผลซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะการติดตามตรวจสอบคุณภาพ สามารถดำเนินการได้ทั้งในส่วนการพัฒนาคุณภาพและการประเมินคุณภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547: 17-19) กล่าวถึงกระบวนการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานว่า ได้ใช้กรอบความคิดเดียวกันกับการประกันคุณภาพของกระทรวงศึกษาธิการ แต่ได้ปรับรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนให้ชัดเจนขึ้น และให้สอดคล้องกับนโยบายและการดำเนินการของกระทรวงศึกษาธิการ กล่าวคือกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยขั้นตอน 3 ขั้นตอน แต่ละขั้นตอนมีกิจกรรมที่สำคัญดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การควบคุมคุณภาพ มีกิจกรรมสำคัญ คือ

กำหนดมาตรฐานโรงเรียน โดยกรมสามัญศึกษาพัฒนามาตรฐานโรงเรียนที่เป็นแกนกลาง และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปรับขยายเกณฑ์มาตรฐาน เพื่อลงสู่การปฏิบัติและให้สอดคล้องกับท้องถิ่น พัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐาน โดยจัดทำแผนการดำเนินงานเตรียมความพร้อมทางด้านปัจจัยต่างๆ รวมทั้งบุคลากร

ขั้นตอนที่ 2 การตรวจสอบและปรับปรุงโรงเรียน มีกิจกรรมสำคัญ คือ

ตรวจสอบภายใน โดยให้โรงเรียนทำการประเมินตนเองในระหว่าง การดำเนินงานตามแผน และเมื่อสิ้นสุดแผน ตรวจสอบภายนอก โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ใช้กระบวนการนิเทศร้อยละ 100 เป็นยุทธศาสตร์หลัก ช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนโรงเรียน โดย ระดมกำลังจากทุกระดับหน่วยงาน กลุ่มเป้าหมายสำคัญ คือ โรงเรียนที่มีคุณภาพต่ำกว่ามาตรฐาน โรงเรียนใช้ผลการตรวจสอบทั้งภายในและภายนอกทำการปรับปรุงโรงเรียน และตั้งเป้าหมายการ พัฒนาที่สูงขึ้นกว่าเดิมอย่างต่อเนื่อง

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินคุณภาพ มีกิจกรรมสำคัญ คือ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานร่วมกับสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษา ประเมินคุณภาพตามมาตรฐานโรงเรียนทุกโรงเรียน และทุก 2 ปี เพื่อจัดระดับ คุณภาพโรงเรียนและติดตามความก้าวหน้าของคุณภาพของโรงเรียนในภาพรวมของระดับประเทศ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในส่วนที่เพิ่มเติมเฉพาะของจังหวัด และใช้ผลการประเมินทั้งสอง ส่วน คือ ส่วนที่ประเมินร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และส่วนที่ประเมิน เพิ่มเติมเฉพาะของจังหวัดเอง เพื่อจัดระดับคุณภาพโรงเรียนตามเกณฑ์ของระดับเขตพื้นที่การศึกษา ปรับปรุงและพัฒนามาตรฐานโรงเรียนทุก 5 ปี (แผนพัฒนาละ 1 ครั้ง) เพื่อให้เห็นภาพได้ชัดเจน ขึ้น จึงนำเสนอแผนปฏิบัติการประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยดำเนินการทุกปี ทุก 2 ปี และทุก 5 ปี (แผนพัฒนาละ 1 ครั้ง)

นอกจากนี้การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นการดำเนินงานเพื่อสร้างความมั่นใจ ให้กับผู้บริหารโรงเรียนว่าผลผลิตทางการศึกษาที่ได้นั้นมีคุณภาพตามที่พึงประสงค์ การประกัน คุณภาพสามารถจำแนกได้เป็น 2 ระดับ คือ

1. ระดับ Accountability หมายถึง โรงเรียนมีกระบวนการจัดการที่สร้างความ มั่นใจให้กับผู้ปกครองและชุมชนของโรงเรียนว่า นักเรียนที่จบการศึกษาจากโรงเรียนมีคุณภาพ ตามมาตรฐานที่ชุมชนต้องการ การประกันคุณภาพระดับนี้จะครอบคลุมถึงขั้นที่ 2 ที่เน้น กระบวนการประกันคุณภาพภายใน

2. ระดับ Accreditation หมายถึง โรงเรียนมีกระบวนการจัดการของโรงเรียน ที่สร้างความมั่นใจให้กับชุมชนและสังคมในวงกว้างว่า นักเรียนที่จบการศึกษาจากโรงเรียน มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด โดยองค์กรภายนอกโรงเรียนเป็นผู้รับรองมาตรฐาน การประกัน คุณภาพระดับนี้ครอบคลุมถึงขั้นที่ 3 ที่เน้นกระบวนการประกันคุณภาพจากองค์กรภายนอก

3. มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 9 (3) ได้กำหนดให้มีการจัดทำมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ เพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแล ตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพการศึกษานั้น กระทรวงศึกษาธิการ โดยคณะกรรมการด้านมาตรฐานและหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดทำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งในการจัดทำมาตรฐานดังกล่าว ได้นำมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ รวมทั้งจุดหมายหลักสูตร และมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรเป็นตัวตั้งในการกำหนดมาตรฐาน และนำจุดเน้นในการพัฒนาคนและสังคมให้มีคุณภาพตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) แผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมแห่งชาติ (พ.ศ. 2549-2559) สารบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 43 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 22 มาตรา 23 มาตรา 24 และมาตรา 26 มาประกอบการพิจารณาในการจัดทำ ซึ่งมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้กำหนดไว้นั้น จะครอบคลุมทั้งคุณภาพด้านผู้เรียน คุณภาพด้านการเรียนการสอน (หมายถึงครู) การบริหารและการจัดการศึกษา (หมายถึงผู้บริหาร) และคุณภาพด้านการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2549: คำนำ)

3.1 มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน

มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์
ตัวบ่งชี้

- 1.1 มีวินัย มีความรับผิดชอบ และปฏิบัติตนตามหลักธรรมเบื้องต้นของศาสนาที่ตนนับถือ
- 1.2 มีความซื่อสัตย์สุจริต
- 1.3 มีความกตัญญูกตเวที
- 1.4 มีความเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละต่อส่วนรวม.4 มีความเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละต่อส่วนรวม
- 1.5 ประหยัด รู้จักใช้ทรัพย์สินสิ่งของของตนและส่วนรวมอย่างคุ้มค่า
- 1.6 ภูมิใจในความเป็นไทย เห็นคุณค่าของภูมิปัญญาไทย นิยมไทยและดำรงไว้ซึ่งความเป็นไทย

มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม
ตัวบ่งชี้

- 2.1 รู้คุณค่าของสิ่งแวดล้อมและตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม
- 2.2 เข้าร่วมหรือมีส่วนร่วมกิจกรรม/โครงการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม

มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

ตัวบ่งชี้

- 3.1 มีทักษะในการจัดการและทำงานให้สำเร็จ
- 3.2 เพียรพยายาม ขยัน อดทน ละเอียดรอบคอบในการทำงาน
- 3.3 ทำงานอย่างมีความสุข พัฒนางานและภูมิใจในผลงานของตนเอง
- 3.4 ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
- 3.5 มีความรู้สึที่ดีต่ออาชีพสุจริตและหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตนสนใจ

มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์

ตัวบ่งชี้

- 4.1 สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุปความคิดรวบยอด คิดอย่างเป็นระบบและมีการคิดแบบองค์รวม
- 4.2 สามารถคาดการณ์ กำหนดเป้าหมาย และแนวทางการตัดสินใจได้
- 4.3 ประเมินและเลือกแนวทางการตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาอย่างมีสติ
- 4.4 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มองโลกในแง่ดี และมีจินตนาการ

มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร

ตัวบ่งชี้

- 5.1 มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยตามเกณฑ์
- 5.2 มีผลการสอบรวบยอดระดับชาติเฉลี่ยตามเกณฑ์
- 5.3 สามารถสื่อความคิดผ่านการพูด เขียน หรือนำเสนอด้วยวิธีต่าง ๆ
- 5.4 สามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ
- 5.5 สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

ตัวบ่งชี้

- 6.1 มีนิสัยรักการอ่าน การเขียนและการฟัง รู้จักตั้งคำถามเพื่อหาเหตุผล
- 6.2 สนใจแสวงหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ รอบตัว ใช้ห้องสมุด แหล่งความรู้และสื่อต่าง ๆ ได้ ทั้งในและนอกสถานศึกษา
- 6.3 มีวิธีการเรียนรู้ของตนเอง เรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นได้ สนุกกับการเรียนรู้ และชอบมาโรงเรียน

มาตรฐานที่ 7 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี

ตัวบ่งชี้

- 7.1 มีสุขนิสัยในการดูแลสุขภาพ และออกกำลังกายสม่ำเสมอ
- 7.2 มีน้ำหนัก ส่วนสูง และมีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์
- 7.3 ป้องกันตนเองจากสิ่งเสพติดให้โทษและหลีกเลี่ยงสภาวะที่เสี่ยงต่อความรุนแรง โรคภัย อุบัติเหตุและปัญหาทางเพศ
- 7.4 มีความมั่นใจ กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม และให้เกียรติผู้อื่น
- 7.5 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อน ครู และผู้อื่น

มาตรฐานที่ 8 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรีและกีฬา

ตัวบ่งชี้

- 8.1 ชื่นชม ร่วมกิจกรรม และมีผลงานด้านศิลปะ
- 8.2 ชื่นชม ร่วมกิจกรรม และมีผลงานด้านดนตรี/นาฏศิลป์
- 8.3 ชื่นชม ร่วมกิจกรรม และมีผลงานด้านกีฬานันทนาการ

3.2 มาตรฐานด้านการเรียนการสอน

มาตรฐานที่ 9 ครูมีคุณธรรม จริยธรรม มีวุฒิ/ความรู้ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบ หมั่นพัฒนาตนเอง เข้ากับชุมชนได้ดี และมีครูพอเพียง

ตัวบ่งชี้

- 9.1 มีคุณธรรมจริยธรรม และปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ
- 9.2 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชน
- 9.3 มีความมุ่งมั่นและอุทิศตนในการสอนและพัฒนาผู้เรียน
- 9.4 มีการแสวงหาความรู้และเทคนิควิธีการใหม่ ๆ รับฟังความคิดเห็น ใจกว้าง และยอมรับการเปลี่ยนแปลง

9.5 จบการศึกษาระดับปริญญาตรีทางการศึกษาหรือเทียบเท่าขึ้นไป

9.6 สอนตรงตามวิชาเอก-โท หรือ ตรงตามความถนัด

9.7 มีจำนวนพอเพียง (หมายรวมทั้งครูและบุคลากรสนับสนุน)

มาตรฐานที่ 10 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมี

ประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตัวบ่งชี้

10.1 มีความรู้ความเข้าใจในเป้าหมายการจัดการศึกษาและหลักสูตร
การศึกษาขั้นพื้นฐาน

10.2 มีการวิเคราะห์ศักยภาพของผู้เรียนและเข้าใจผู้เรียนเป็นรายบุคคล

10.3 มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

10.4 มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาการเรียนรู้ของ
ตนเองและผู้เรียน

10.5 มีการประเมินผลการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสภาพการเรียนรู้
ที่จัดให้ผู้เรียนและอิงการพัฒนารองของผู้เรียน

10.6 มีการนำผลการประเมินมาปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนา
ผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ

10.7 มีการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนและนำผลไปใช้พัฒนา
ผู้เรียน

3.3 มาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการศึกษา

**มาตรฐานที่ 11 ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม มีภาวะผู้นำ และมีความสามารถ
ในการบริหารจัดการศึกษา**

ตัวบ่งชี้

11.1 มีคุณธรรม จริยธรรมและปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ

11.2 มีความคิดริเริ่ม มีวิสัยทัศน์ และเป็นผู้นำทางวิชาการ

11.3 มีความสามารถในการบริหารงานวิชาการและการจัดการ

11.4 มีการบริหารที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้เกี่ยวข้องพึงพอใจ

**มาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการจัดองค์กร โครงสร้าง ระบบการบริหารงานและ
พัฒนาองค์กรอย่างเป็นระบบครบวงจร**

ตัวบ่งชี้

12.1 มีองค์กร โครงสร้าง และระบบการบริหารงานที่มีค่องตัวสูงและ
ปรับเปลี่ยนได้อย่างเหมาะสมตามสถานการณ์

12.2 มีการจัดการข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบครอบคลุมและทันต่อ
การใช้งาน

12.3 มีระบบประกันคุณภาพภายในที่ดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

12.4 มีการพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

12.5 ผู้รับบริการและผู้เกี่ยวข้องพึงพอใจผลการบริหารงานและการ
พัฒนาผู้เรียน

12.6 ชื่นชม ร่วมกิจกรรม และมีผลงานด้านศิลปะ

**มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีการบริหารและจัดการศึกษา โดยใช้สถานศึกษา
เป็นฐาน**

ตัวบ่งชี้

13.1 มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา

13.2 มีการบริหารเชิงกลยุทธ์และใช้หลักการมีส่วนร่วม

13.3 มีคณะกรรมการสถานศึกษาร่วมพัฒนาสถานศึกษา

13.4 มีรูปแบบการบริหารที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน

13.5 มีการตรวจสอบและถ่วงดุล

**มาตรฐานที่ 14 สถานศึกษามีการจัดหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ที่เน้น
ผู้เรียนเป็นสำคัญ**

ตัวบ่งชี้

14.1 มีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น

14.2 มีรายวิชา/กิจกรรมที่หลากหลายให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความสนใจ

14.3 มีการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความ
ถนัดและความสามารถของผู้เรียน

14.4 มีการส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้ และสื่อ
อุปกรณ์การเรียน

ผู้เรียน

14.5 มีการจัดระบบการบันทึก การรายงานผล และการส่งต่อข้อมูลของ

สมัคร

14.6 มีระบบการนิเทศการสอนและนำผลไปปรับปรุงการสอนอย่าง

สอน

14.7 มีการนำแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนการ

หลากหลาย

มาตรฐานที่ 15 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่าง

ตัวบ่งชี้

15.1 มีการจัดและพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่เข้มแข็งและ

ทั่วถึง

15.2 มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมและตอบสนองความสามารถทางวิชาการ

และความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน

15.3 มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมและตอบสนองความสามารถพิเศษและ

ความถนัดของผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ

15.4 มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมค่านิยมที่ดีงาม

15.5 มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมด้านศิลปะ ดนตรี/นาฏศิลป์ และกีฬา/

นันทนาการ

15.6 มีการจัดกิจกรรมที่สืบสานและสร้างสรรค์ วัฒนธรรม ประเพณี

และภูมิปัญญาไทย

15.7 มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย

มาตรฐานที่ 16 สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้

ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติเต็มศักยภาพ

ตัวบ่งชี้

16.1 มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีอาคารสถานที่ที่เหมาะสม

16.2 มีการส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของผู้เรียน

16.3 มีการให้บริการเทคโนโลยีสารสนเทศทุกรูปแบบที่เอื้อต่อการเรียนรู้

ด้วยตนเองและการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

16.4 มีห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องสมุด พื้นที่สีเขียว และสิ่งอำนวยความสะดวกพอเพียงและอยู่ในสภาพใช้การได้ดี

16.5 มีการจัดและใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา

3.4 มาตรฐานด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 17 สถานศึกษามีการสนับสนุนและใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาในท้องถิ่น

ตัวบ่งชี้

17.1 มีการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลกับแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาในท้องถิ่น

17.2 สนับสนุนให้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาและชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรระดับสถานศึกษา

มาตรฐานที่ 18 สถานศึกษามีการร่วมมือกันระหว่างบ้าน องค์กรทางศาสนา สถาบันทางวิชาการ และองค์กรภาครัฐและเอกชน เพื่อพัฒนาวิธีการเรียนรู้ในชุมชน

ตัวบ่งชี้

18.1 เป็นแหล่งวิชาการในการแสวงหาความรู้และบริการชุมชน

18.2 มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

4. การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

4.1 ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544: 17) กล่าวว่า การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นกระบวนการที่บุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษาร่วมกันวางแผน กำหนดเป้าหมายและวิธีการ ลงมือทำตามแผนในทุกขั้นตอน มีการบันทึกข้อมูลเพื่อร่วมกัน ตรวจสอบผลงาน หาจุดเด่น จุดที่ต้องปรับปรุง แล้วร่วมกันปรับปรุงแผนงานนั้นๆ โดยมุ่งหวังให้มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสถานศึกษาที่เน้นคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ

4.2 ความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

กรมสามัญศึกษา (2542: 3) กล่าวว่า เพื่อเป็นหลักประกันว่าการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเป็นการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ สามารถตอบสนองความต้องการและความจำเป็นในการพัฒนาศักยภาพคนให้สอดคล้องกับลักษณะของสังคมปัจจุบันและอนาคต จึงต้องจัดให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยเชื่อว่าการประกันคุณภาพการศึกษาจะเป็นกลไกสำคัญในการผลักดันให้เกิดการพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพอย่างแท้จริง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544: 2) กล่าวถึงความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาคุณภาพการศึกษาว่า ต้องเริ่มจากสถานศึกษาทุกแห่งดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของตนเอง ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานั้น จะต้องมีการประกันคุณภาพภายใน ผสมผสานอยู่ในกระบวนการบริหาร และการจัดการเรียนการสอนตามปกติของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา อันเป็นการสร้างความมั่นใจว่าสถานศึกษาจัดการศึกษาให้มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐาน เพื่อให้เด็กไทย เป็นคนดี มีความสามารถและมีความสุข จะได้ช่วยสร้างสรรค์สังคมให้มีสันติ มีสิ่งแวดล้อมดียิ่งขึ้น เศรษฐกิจมั่นคง สามารถร่วมมือและแข่งขันกับประเทศอื่นๆ ได้อย่างมีศักดิ์ศรีในสังคมโลกต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542: 14) กล่าวถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 47-51 ดังนี้

มาตรา 47 ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับประกอบด้วย การประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอก ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษา จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก

มาตรา 49 ให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา มีฐานะเป็นองค์กรมหาชน ทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์ วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมาย หลักการ และแนวการจัดการศึกษาในแต่ละระดับตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติ ให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่ง อย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปี นับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้าย และเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

มาตรา 50 ให้สถานศึกษาให้ความร่วมมือในการจัดเตรียมเอกสารต่างๆ ที่มีข้อมูลเกี่ยวกับสถานศึกษา ตลอดจนบุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษา รวมทั้งผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ให้ข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่พิจารณาเห็นว่าเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการกิจของสถานศึกษา ตามคำร้องขอของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา หรือ

บุคคล หรือหน่วยงานภายนอก ที่สำนักงานดังกล่าวรับรอง ที่ทำการประเมินภายนอกของ สถานศึกษานั้น

มาตรา 51 ในกรณีที่มีการประเมินภายนอกของสถานศึกษาใดไม่ได้มาตรฐาน ตามที่กำหนด ให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา จัดทำข้อเสนอแนะ การปรับปรุงแก้ไขต่อหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้สถานศึกษาปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลาที่ กำหนด หากมิได้ดำเนินการดังกล่าวให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา รายงานต่อคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือคณะกรรมการการอุดมศึกษา เพื่อดำเนินการ ปรับปรุงแก้ไข

กรมวิชาการ (2544: 3) ได้สรุปจากข้อกำหนดของพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ว่าสถานศึกษาจะต้องพัฒนาการจัดการศึกษาของตนและแสดงความ รับผิดชอบให้ประจักษ์แก่สังคมว่า สถานศึกษามีประสิทธิภาพใน 2 ประเด็นหลักคือ

1. ผู้เรียนทุกคนมีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตาม มาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานขั้นพื้นฐานอย่างแท้จริง
2. สถานศึกษามีศักยภาพในการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนบรรลุตามมาตรฐานอย่าง แท้จริง

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษามีความสำคัญและจำเป็น ต้องดำเนินการ เนื่องจากบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งสถานศึกษาจะต้องจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและศักยภาพของคน ให้ปรับตัวทันต่อการเปลี่ยนแปลงเหล่านั้น ประกอบกับ ข้อกำหนดของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ที่สถานศึกษาทุกแห่งจะต้องปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้บรรลุมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานขั้นพื้นฐาน อย่าง แท้จริง

4.3 การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544 : 6) กล่าวว่า การประกัน คุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เป็นสิ่งที่สถานศึกษาทุกแห่งจะต้องปฏิบัติเพื่อพัฒนาคุณภาพ และเพื่อให้เป็นไปตามสาระในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ สถานศึกษาควรดำเนินการให้ ครอบคลุมแนวทางหลักต่อไปนี้

1. สถานศึกษาจะต้องดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นประจำทุกปี โดย ควรเริ่มดำเนินการตั้งแต่ปีการศึกษา 2543 เป็นต้นไป
2. ให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร การศึกษาที่สถานศึกษาทุกแห่งจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

3. การประกันคุณภาพภายในทุกชั้นตอน ควรเน้นการประสานงานและการมีส่วนร่วมของทุกกลุ่มทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการที่ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามมาตรา 8 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

4. สถานศึกษาควรจัดทำรายงานผลการประกันคุณภาพภายในให้เรียบร้อยก่อนเริ่มปีการศึกษาใหม่ทุกปีของทุกปี โดยแสดงผลการประเมินคุณภาพการศึกษา แนวทางหรือแผนงานในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาในปีการศึกษาต่อไป แล้วเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา และสาธารณชน

กรมวิชาการ (2543 : 9) กล่าวว่า โรงเรียนเป็นที่ไว้วางใจและเชื่อมั่นของสังคมว่าสามารถผลิตผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ เจตคติ ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ฉะนั้นปัจจัยและกระบวนการจัดการศึกษาในโรงเรียนให้มีมาตรฐานจึงเป็นเงื่อนไขที่สำคัญ และได้เสนอแนวคิดในการประกันคุณภาพการศึกษา ตามลำดับดังนี้ (กรมวิชาการ 2543 : 11 – 12)

1. จุดประสงค์ของการประกันคุณภาพการศึกษา

1.1 เพื่อพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพมาตรฐาน

1.2 เพื่อให้ครู ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม เกิดความเชื่อมั่นว่า โรงเรียนสามารถจัดการและพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานของหลักสูตร

1.3 เพื่อส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน

2. กรอบแนวคิดในการประกันคุณภาพการศึกษา

2.1 การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา

2.2 การใช้โรงเรียนเป็นฐานในการบริหารจัดการ

2.3 การกระจายอำนาจทางการศึกษา

2.4 การมีส่วนร่วม ร่วมคิด ร่วมทำ

2.5 การแสดงความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้

3. การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ควรดำเนินการดังนี้

3.1 การศึกษาและการเตรียมการ

3.1.1 ตั้งคณะทำงาน

3.1.2 การให้การศึกษา

3.1.3 การแต่งตั้งคณะกรรมการ

3.2 การวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา

3.2.1 การจัดทำข้อมูลพื้นฐาน

3.2.2 การจัดทำมาตรฐานคุณภาพผู้เรียน
 3.2.3 การจัดทำธรรมเนียมโรงเรียน ที่มีแผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาโรงเรียนที่เอื้อต่อการประเมินภายในและภายนอก

3.2.4 การจัดทำแผนปฏิบัติการ

3.2.5 การจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงาน

3.3 การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา

3.3.1 การทบทวนแผน

3.3.2 การพัฒนาบุคลากร

3.3.3 การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก

3.3.4 การดำเนินการ

3.3.5 การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล

4. การตรวจสอบ ทบทวนคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

4.1 การเตรียมการ

4.2 การตรวจสอบและประเมิน

4.3 การสรุป

4.4 การรายงาน

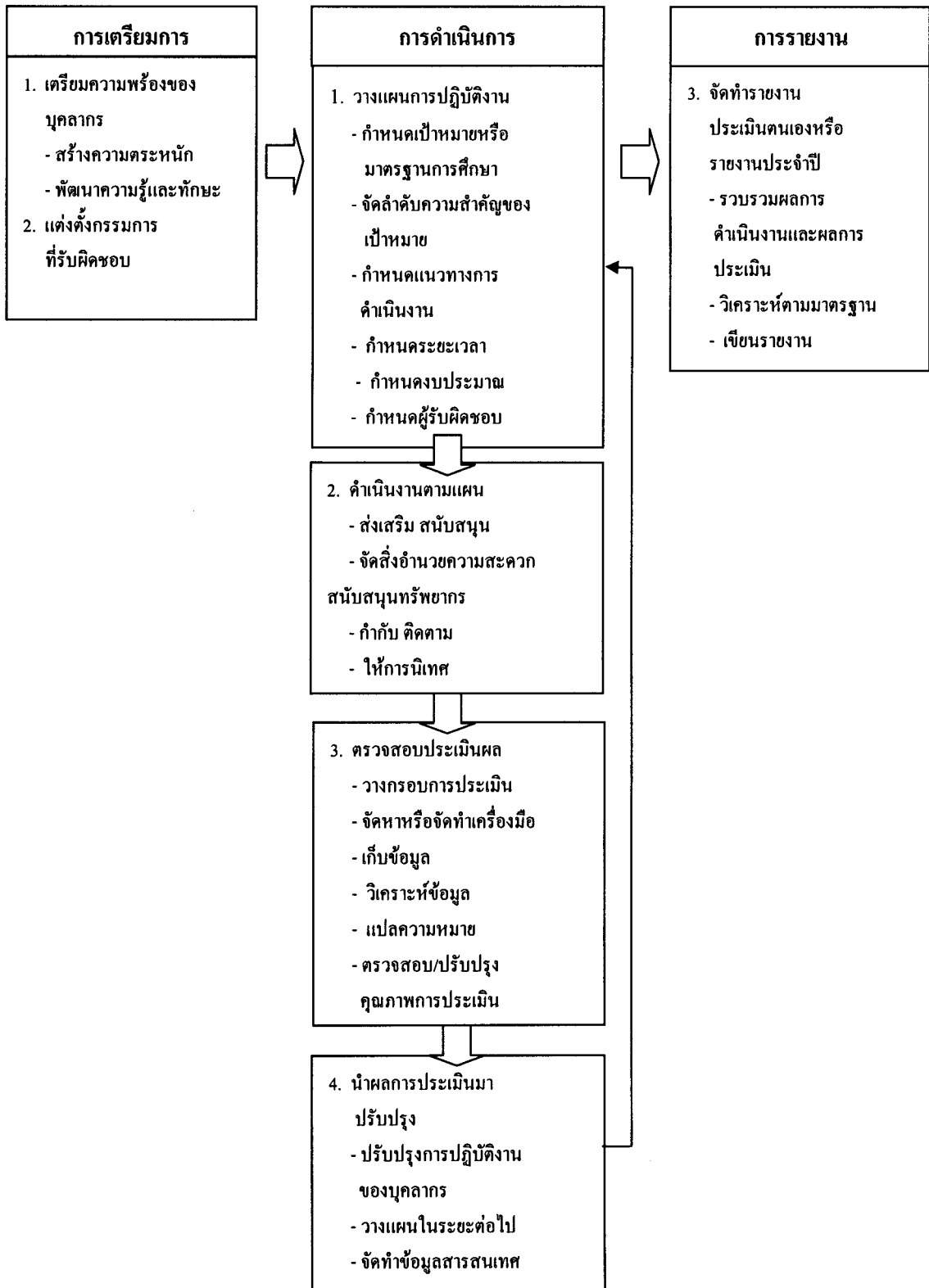
5. การพัฒนาและปรับปรุง

6. การเตรียมการรับการประเมินจากหน่วยงานที่รัฐกำหนด

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544 : 12) กล่าวว่า ในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารและการทำงานนั้น จะต้องคำนึงถึงเงื่อนไขสำคัญที่จะทำให้ประสบผลสำเร็จในการดำเนินงาน ซึ่งเป็นผลที่ได้จากการวิจัยในสถานศึกษานำร่อง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีความตระหนัก เข้ามามีส่วนส่งเสริม สนับสนุนและร่วมคิดร่วมทำ โดยบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาจะต้องได้รับการเตรียมความพร้อม และมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน และดำเนินการอย่างต่อเนื่องร่วมกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

ในการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน โดยคำนึงถึงเงื่อนไขข้างต้น ควรมีการเตรียมการเพื่อสร้างความพร้อมให้แก่บุคลากรและจัดให้มีกลไกในการดำเนินงาน ในเรื่องนี้ หลังจากนั้น บุคลากรทุกคนในสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องจึงร่วมกันวางแผน ร่วมกันปฏิบัติ ร่วมกันตรวจสอบ และร่วมกันปรับปรุง โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานทั้งหมด ตามภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 แผนภูมิขั้นตอนการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน

จากภาพที่ 2.1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544 : 14 – 49) ได้ให้รายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การเตรียมการก่อนดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน

1.1 การเตรียมความพร้อมของบุคลากร

ปัญหาสำคัญในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา คือ การที่บุคลากรในสถานศึกษายังเข้าใจไม่ชัดเจนว่าการประกันคุณภาพภายใน ก็คือการบริหารคุณภาพที่เป็นส่วนหนึ่งของการทำงานปกติและเป็นงานที่ทำอยู่แล้วจึงทำให้รู้สึกว่าเป็นการเพิ่มภาระบุคลากรส่วนใหญ่ยังไม่คุ้นกับการเน้นคุณภาพและวิธีการทำงานที่มีการตรวจสอบ จำเป็นต้องสร้างความตระหนักและพัฒนาความรู้ความเข้าใจให้กับบุคลากรเป็นลำดับแรก โดยอาจดำเนินการดังนี้

1.1.1 การสร้างความตระหนักถึงคุณค่าของการประกันคุณภาพ

ภายในและการทำงานเป็นทีม การประกันคุณภาพภายในเป็นเรื่องของบุคลากรในสถานศึกษาทุกคน ต้องร่วมกันทำเป็นทีม ผู้บริหารสถานศึกษาต้องปลูกจิตสำนึกและสร้างความตระหนักให้บุคลากรทุกฝ่ายมองเห็นคุณค่าและมีความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกันเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ

1.1.2 การพัฒนาความรู้และทักษะเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ

ภายใน บุคลากรส่วนใหญ่ยังเข้าใจวิธีการประกันคุณภาพภายในค่อนข้างน้อยและไม่รู้ว่าจะดำเนินการอย่างไรในแต่ละขั้นตอน รวมทั้งยังขาดทักษะในการประเมินตนเอง จึงควรฝึกอบรมให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจและสามารถดำเนินการประกันคุณภาพได้

1.2 การแต่งตั้งคณะกรรมการ

การประกันคุณภาพภายในเป็นภารกิจของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา แต่ในการดำเนินงานจำเป็นต้องมีผู้รับผิดชอบในการประสาน กำกับ ดูแลช่วยเหลือ สนับสนุนให้ทุกฝ่ายทำงานร่วมกันและเชื่อมโยงกันเป็นทีม โดยผู้ที่มีความรับผิดชอบที่สำคัญที่สุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งควรดำเนินการร่วมกับบุคลากรหลักที่ได้รับมอบหมาย ในรูปคณะกรรมการหรือคณะทำงาน การตั้งคณะกรรมการ ควรพิจารณาตามแผนภูมิโครงสร้างการบริหารฝ่ายที่รับผิดชอบงานใดควรอยู่ในคณะกรรมการที่รับผิดชอบการพัฒนาและการประเมินคุณภาพที่เกี่ยวข้องกับงานนั้น การมีคณะกรรมการและผู้รับผิดชอบในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานในภารกิจของตนเอง จะทำให้ระบบการประกันคุณภาพภายในหล่อหลอมเข้ากับการทำงานตามภารกิจของตนเอง ซึ่งจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพและมีความเชื่อมโยงกัน ในการพัฒนาคุณภาพด้านต่าง ๆ

2. การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

ประกอบด้วยขั้นตอนหลัก 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบประเมินผล และการพัฒนาปรับปรุง ซึ่งทุกฝ่ายจะต้องดำเนินการร่วมกันในทุกขั้นตอน โดยมีรายละเอียดแต่ละขั้นตอน ดังนี้

2.1 การวางแผน เป็นการคิดเตรียมการไว้ล่วงหน้าเพื่อจะทำงานให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น จะต้องมีการจัดทำธรรมนูญสถานศึกษา หรือแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งเป็นข้อตกลงร่วมกันของสถานศึกษากับผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชนและหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อใช้เป็นแผนแม่บทสำหรับกำหนดทิศทางการพัฒนาสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายในระยะเวลาที่กำหนด ขั้นตอนการวางแผนมีดังต่อไปนี้

2.1.1 การกำหนดเป้าหมาย ที่แสดงถึงคุณลักษณะหรือคุณภาพที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา ซึ่งอาจทำได้โดยวิธีการดังต่อไปนี้

1) ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลก่อนการวางแผน ข้อมูลต่าง ๆ ที่ควรศึกษาวิเคราะห์ คือ

(1) เป้าหมายหรือมาตรฐานการศึกษาหลัก ที่เป็นความต้องการส่วนรวมของสังคมและประเทศชาติ

(2) สภาพเศรษฐกิจสังคมของท้องถิ่นและชุมชน ทั้งในด้านสภาพทั่วไป ปัญหาความต้องการและแนวโน้มการพัฒนา ซึ่งเป็นเป้าหมายหรือมาตรฐานเฉพาะสำหรับสถานศึกษาแต่ละแห่งที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชน

(3) ข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษา ที่แสดงภาพของสถานศึกษาตามความเป็นจริง

2) วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล เพื่อกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา เป็นการวิเคราะห์เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของข้อมูลต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น และสังเคราะห์เพื่อประสานความต้องการของฝ่ายต่าง ๆ ทั้งความต้องการส่วนรวม ส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษา

2.1.2 การจัดอันดับความสำคัญของเป้าหมาย เป็นการดำเนินการที่จะช่วยให้การวางแผนมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะจะทำให้ทราบว่ามีเป้าหมายต่าง ๆ ที่ต้องการนั้น เป้าหมายใดมีความสำคัญมากน้อยต่างกันเพียงใด เพื่อกำหนดกิจกรรม บุคลากร ทรัพยากร และช่วงระยะเวลาที่จะดำเนินการพัฒนาเป้าหมายนั้น ๆ ได้อย่างเหมาะสม

2.1.3 กำหนดแนวทางการดำเนินงานหรือวิธีปฏิบัติงาน เป็นการนำเป้าหมายที่มีลักษณะเป็นความคิดเชิงนามธรรม มาทำให้เป็นรูปธรรมในทางปฏิบัติ โดยคิดโครงการหรือกิจกรรมที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ รวมทั้งกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จหรือตัวบ่งชี้ให้มีความชัดเจนด้วย

2.1.4 การกำหนดระยะเวลา ในการทำแผนควรมีการกำหนดระยะเวลาที่เหมาะสมสำหรับการดำเนินงานของโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ในแผนด้วย การกำหนดระยะเวลาจะช่วยให้งานมีประสิทธิภาพ เพราะผู้ปฏิบัติจะได้ทราบว่าจะต้องดำเนินการให้เสร็จเมื่อไร และยังเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารหรือผู้ที่มีหน้าที่กำกับดูแล จะได้ติดตามงานได้ว่ามีความก้าวหน้าตามแผนเพียงใด

2.1.5 การกำหนดงบประมาณ ควรคิดงบประมาณที่จะใช้ในการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ รวมทั้งค่าตอบแทน และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่จำเป็นในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ตามแผนอย่างรอบคอบและเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนมากที่สุด โดยคำนึงถึงความพอเพียงหรือความเหมาะสมระหว่างรายรับ-รายจ่าย เพื่อให้สามารถดำเนินงานได้บรรลุเป้าหมาย โดยมีการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า

2.1.6 การกำหนดผู้รับผิดชอบ การกำหนดผู้รับผิดชอบที่เหมาะสมในการดำเนินการแต่ละขั้นตอนหรือในกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ เป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้แผนดังกล่าวสามารถดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงควรมีกำหนดไว้ในแผนอย่างชัดเจนว่าเรื่องใดจะเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของใครบ้าง

2.2 การดำเนินการตามแผน เมื่อสถานศึกษาได้วางแผนการปฏิบัติงานเสร็จเรียบร้อยแล้ว บุคลากรก็ร่วมกันดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ โดยในระหว่างการดำเนินการต้องมีการเรียนรู้เพิ่มเติมตลอดเวลา และควรมุ่งเน้นประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นสำคัญ นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษา ควรจะ

2.2.1 ส่งเสริมและสนับสนุน ให้บุคลากรทุกคนทำงานอย่างมีความสุข

2.2.2 จัดสิ่งอำนวยความสะดวก สนับสนุนทรัพยากรเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2.3 กำกับ ติดตาม ทั้งระดับรายบุคคล รายกลุ่ม เพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้มีการดำเนินการตามแผน

2.2.4 ให้การนิเทศ

2.3 การตรวจสอบและประเมิน การประเมินผลเป็นกลไกสำคัญที่จะกระตุ้นให้เกิดการพัฒนา เพราะจะทำให้ได้ข้อมูลย้อนกลับ ที่จะสะท้อนให้เห็นการดำเนินงานที่ผ่านมาว่า

บรรลุปเป้าหมายที่กำหนดไว้เพียงใด ต้องปรับแก้ไขในเรื่องใดบ้าง ในระหว่างที่สถานศึกษาดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ ควรมีการตรวจสอบประเมินผลเป็นระยะ ๆ เพื่อพิจารณาว่า การดำเนินการเป็นไปในทิศทางที่จะนำไปสู่ความสำเร็จตามมาตรฐานหรือเป้าหมาย และตัวบ่งชี้ที่กำหนดในแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการหรือไม่ มีจุดอ่อนจุดแข็งประการใด มีส่วนใดที่จะต้องปรับปรุงเพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือมาตรฐานและตัวบ่งชี้ให้มากที่สุด และเมื่อสิ้นภาคเรียนหรือสิ้นปีการศึกษา ก็ต้องมีการประเมินสรุปรวม เพื่อนำผลมาพิจารณาแก้ไข ปรับปรุงการดำเนินงานในระยะต่อไป

กิจกรรมการตรวจสอบประเมินผลภายในที่ต้องดำเนินการประกอบด้วย การวางกรอบการประเมิน การจัดหา จัดทำเครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การแปลความหมาย และการตรวจสอบปรับปรุงคุณภาพการประเมิน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.3.1 การวางกรอบการประเมิน คณะกรรมการควรประชุมร่วมกับผู้เกี่ยวข้องในการวางกรอบการประเมิน เพื่อกำหนดแนวทางในการประเมินว่า จะประเมินอะไร ใครเป็นผู้ประเมินและมีรูปแบบการประเมินอย่างไร

2.3.2 การจัดหา จัดทำเครื่องมือ คณะกรรมการควรประชุมร่วมกับผู้เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดเครื่องมือที่จะใช้ในการเก็บข้อมูล การประเมินภายในอาจใช้เครื่องมือที่หลากหลาย ที่เหมาะสมกับตัวบ่งชี้ที่จะวัด

2.3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล สถานศึกษาคควรวางแผนการเก็บรวบรวมข้อมูลในสอดคล้องกับการทำงานปกติของสถานศึกษาให้มากที่สุด ในการเก็บข้อมูล หากข้อมูลใดมีอยู่แล้วในสถานศึกษา ไม่ควรจัดเก็บใหม่ให้นำข้อมูลที่มีอยู่มาประมวลผล วิเคราะห์และนำไปใช้ได้เลย การเก็บข้อมูลควรเก็บจากหลาย ๆ แหล่ง เพื่อเป็นการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลและทำให้ได้สารสนเทศในมุมมองต่าง ๆ

2.3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้รับผิดชอบควรร่วมกันพิจารณากรอบการวิเคราะห์ว่าข้อมูลแต่ละประเด็นจะวิเคราะห์ในระดับใด ระดับบุคคล ระดับห้องเรียน หรือระดับภาพรวมของสถานศึกษาใครเป็นผู้วิเคราะห์ วิเคราะห์ในช่วงเวลาใดเพื่อจะได้นำผลมาใช้

2.3.5 การแปลความหมาย ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์จะนำมาใช้ประโยชน์ได้ก็ต่อเมื่อสถานศึกษาได้แปลความหมายของข้อมูล โดยมีการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด โดยคณะกรรมการจะต้องร่วมกันกำหนดให้เหมาะสมกับสภาพบริบทของสถานศึกษา ด้วยการพิจารณาข้อมูลผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของสถานศึกษาประกอบกับเกณฑ์ของผู้อื่นว่าเป็นอย่างไรร เพื่อกำหนดเกณฑ์ในการตัดสิน และเนื่องจากการประเมินตนเองเป็นการประเมินเพื่อ

พัฒนา ดังนั้นเกณฑ์การประเมินควรจะดูพัฒนาการของสถานศึกษาด้วย ในช่วงแรกอาจจะกำหนดเกณฑ์ที่คิดว่าสถานศึกษาสามารถทำได้ง่ายไปก่อนเพื่อให้มีกำลังใจในการทำงาน แล้วค่อย ๆ ปรับให้สูงขึ้น

2.3.6 การตรวจสอบปรับปรุงคุณภาพการประเมิน เมื่อสถานศึกษาได้ดำเนินการประเมินตามแผนที่กำหนดไว้แล้วก็จะต้องมีการตรวจสอบกระบวนการและผลการประเมินว่า มีความเหมาะสม ถูกต้องและน่าเชื่อถือเพียงใด

2.4 การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน เมื่อบุคลากรแต่ละคนแต่ละฝ่ายมีการประเมินผลเสร็จเรียบร้อยแล้วก็ส่งผลให้กับคณะกรรมการที่รับผิดชอบ ซึ่งจะต้องนำผลการประเมินมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ แปลผลในภาพรวมทั้งหมด แล้วนำเสนอผลการประเมินต่อผู้เกี่ยวข้อง เพื่อนำผลไปใช้ในการพัฒนางานของตนเองต่อไป ผลการประเมินสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของผู้บริหารและบุคลากร และใช้ในการวางแผนต่อไป รวมทั้งจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศเพื่อใช้ตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ได้แก่

2.4.1 การปรับปรุงการปฏิบัติงานของผู้บริหารและบุคลากร ในระหว่างการทำงานและมีการตรวจสอบประเมินผลทั้งในระดับรายบุคคล หรือระดับชั้นหมวดวิชา ผู้บริหารและบุคลากรสามารถนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงการทำงานของตนเองและปรับปรุงแผนการดำเนินงานได้เลย เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนและเป้าหมายที่กำหนดไว้

2.4.2 การวางแผนระยะต่อไป การนำผลการประเมิน ไปใช้จัดทำแผนในภาคเรียน หรือปีการศึกษาต่อไป ควรมีการวิเคราะห์จุดเด่น และจุดที่ต้องปรับปรุงของสถานศึกษา หาสาเหตุของปัญหาและแนวทางแก้ไข โดยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อนำไปพัฒนาปรับปรุงการจัดการศึกษาของสถานศึกษาต่อไป

2.4.3 การจัดทำข้อมูลสารสนเทศ ถ้าสถานศึกษานำผลที่ได้จากการประเมินมาพัฒนาเป็นข้อมูลสารสนเทศที่สามารถใช้ได้สะดวก รวดเร็ว และเป็นปัจจุบันก็จะเป็นประโยชน์ในการบริหารงาน และประกอบการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งหน่วยงานภายนอกเข้ามาประเมิน สถานศึกษาก็พร้อมที่จะนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศที่ผู้ประเมินต้องการได้ง่ายขึ้นในทุก ๆ ด้าน

3. การจัดทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี

เมื่อสถานศึกษาได้ดำเนินการตามแผนและมีการประเมินผลภายในเสร็จเรียบร้อยแล้ว ในช่วงปลายปีการศึกษาจะต้องจัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี เพื่อเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องทุกกลุ่มได้รับทราบไม่ว่าจะเป็นบุคลากรภายในสถานศึกษา ผู้ปกครอง หรือชุมชน

หน่วยงานต้นสังกัด และผู้ประเมินภายนอก เพื่อแสดงความรับผิดชอบในการจัดการศึกษา โดยดำเนินการดังนี้

3.1 รวบรวมผลการดำเนินงานและผลการประเมิน

3.2 วิเคราะห์และสังเคราะห์จำแนกตามมาตรฐานการศึกษา

3.3 เขียนรายงาน

การรายงานผลการประเมินและเนื้อหาสาระที่ต้องการสื่อสารควรมี 2 แบบ แบบแรก เป็นการรายงานที่มีรายละเอียดครบถ้วน เน้นในเชิงวิชาการเพื่อใช้สำหรับรายงานหน่วยงานต้นสังกัดและผู้ประเมินภายนอก ส่วนแบบที่สองเป็นการรายงานสรุปเพื่อเผยแพร่ให้กับกลุ่มผู้ปกครองและชุมชน โดยนำเสนอในลักษณะการบรรยายใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายและมีความยาวไม่มาก ซึ่งจะทำให้ผู้ปกครองรับรู้ข้อมูลของสถานศึกษาได้มากขึ้น

การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในตามขั้นตอนดังกล่าว มีขั้นตอนเป็นไปตามภารกิจในการบริหารคุณภาพ ซึ่งมีขั้นตอนหลัก 4 ขั้นตอน คือ (กรมวิชาการ 2539 : 13 – 14)

ขั้นที่ 1 การวางแผน (Plan – P)

ขั้นที่ 2 การปฏิบัติตามแผน (Do – D)

ขั้นที่ 3 การตรวจสอบผลการปฏิบัติ (Check – C)

ขั้นที่ 4 การแก้ไขปัญหา (Act – A)

ขั้นตอนทั้ง 4 นี้ จะต้องปฏิบัติต่อเนื่องกันไปไม่สิ้นสุดซึ่งเขียนได้ว่า Plan – Do – Check – Act หรือ PDCA ซึ่งเสมือนเป็นวงจรอันหนึ่ง เรียกว่า วงจรเดมมิง (The deming Cycle) วงจร PDCA เป็นขั้นตอนในการที่ทำให้งานสำเร็จอย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพ และเชื่อถือวางใจได้ โดยใช้วงจร PDCA เป็นเครื่องมือในการบริหารงานอย่างต่อเนื่องในการติดตาม ปรับปรุงพัฒนา ให้บรรลุตามเป้าหมาย

5. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 เป็นองค์กรที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของจังหวัดบุรีรัมย์ใน โดยมีวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายและกลยุทธ์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สำคัญ ดังนี้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 2548 : 1-8)

5.1 วิสัยทัศน์

เป็นองค์กรหลักในการบริหารจัดการและส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีส่วนร่วมและทั่วถึง มีคุณภาพตามมาตรฐานชาติ สอดคล้องกับความต้องการ

ของท้องถิ่นและพัฒนาสู่ความเป็นเลิศตามมาตรฐานสากล

5.2 พันธกิจ

5.2.1 จัด ส่งเสริม สนับสนุน และประสานความร่วมมือกับทุกภาคส่วนของสังคม จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง

5.2.2 พัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐานมุ่งสู่ผลสัมฤทธิ์ขององค์กร รวมทั้งเสริมสร้างความเข้มแข็งในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีคุณภาพ

5.2.3 ยกระดับขีดความสามารถของผู้เรียนเต็มตามศักยภาพและมุ่งสู่มาตรฐานสากล

5.3 เป้าหมาย

5.3.1 ด้านสิทธิและโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยประชากรทุกคนได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ตามสิทธิอย่างทั่วถึง

5.3.2 ด้านการพัฒนาการจัดการและคุณภาพการเรียนรู้ โดยผู้เรียนทุกคนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

5.3.3 ด้านความสามารถในการแข่งขัน โดยผู้เรียนทุกคนได้รับการพัฒนาด้านภาษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และอาชีพ เพื่อการพึ่งพาตนเองและเพิ่มสมรรถนะการแข่งขันในระดับชาติ

5.4 กลยุทธ์

5.4.1 สร้างความเสมอภาคและเพิ่มโอกาสเข้าถึงบริการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดย

1) ประกันโอกาสและสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา

(1) การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ด้วยการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย และการส่งเสริมการพัฒนางานวิชาการปฐมวัยศึกษาแก่องค์กรท้องถิ่น

(2) การจัดการศึกษาภาคบังคับ (ป.1-ม.3) ด้วยการประกันโอกาสและสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา การประสาน ส่งเสริม สนับสนุน ให้ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การขยายชั้นเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับเด็กด้อยโอกาส พิการ และเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

(3) การจัดการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย ด้วยการส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนที่จบการศึกษาภาคบังคับต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย การพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่เหมาะสมกับเด็กปกติ เด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส เด็กอัจฉริยะ การขยายชั้นเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

2) ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนให้ทุกภาคส่วนของสังคม มีส่วนร่วม
ในการจัดการศึกษา โดย

- (1) การพัฒนาศักยภาพคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- (2) ส่งเสริมและเตรียมความพร้อมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและร่วมจัดการศึกษา
- (3) ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาโดยบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น
- (4) จัดให้มีระบบการเทียบโอนผลการเรียนระหว่างโรงเรียน รวมทั้งการเทียบโอนประสบการณ์ และทำงานเป็นผลการเรียน

5.4.2 ปฏิรูปการเรียนรู้สู่การใช้ความรู้เป็นฐานการดำรงชีพ โดย

- 1) พัฒนาปรับปรุงหลักสูตร ด้วยการทบทวนและพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาบูรณาการการเรียนรู้และการนำไปใช้ การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจหลักสูตร สถานศึกษาขั้นพื้นฐานแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง การเสริมสร้างความร่วมมือกับสถานประกอบการ เป็นแหล่งเรียนรู้และฝึกอบรมวิชาชีพ และพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตรให้มีการจัดการเรียนรู้ ด้านวิชาชีพในทุกระดับและส่งเสริมการมีรายได้ระหว่างเรียน
- 2) พัฒนาการจัดการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้ ด้วยการพัฒนาระบบการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การส่งเสริมทักษะกระบวนการคิด การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัย ประสานสถานประกอบการ ชุมชน เพื่อขอใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก การวิจัยและพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนมีทักษะกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ การส่งเสริมและพัฒนาด้านการศึกษาพิเศษ โดยเน้นรูปแบบการจัดการเรียนร่วม
- 3) ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ด้วยการพัฒนา จัดระบบดูแลนักเรียน และส่งเสริมกิจกรรมสานสายใยครูและศิษย์ การส่งเสริมความเป็นเลิศทางดนตรี กีฬา การเข้าค่าย คุณธรรม ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม วัฒนธรรม และค่านิยมที่ถูกต้อง การพัฒนากิจการลูกเสือ เนตรนารี และผู้บำเพ็ญประโยชน์ และการจัดกิจกรรมวันสำคัญและกิจกรรมทางศาสนา
- 4) พัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ ด้วยการพัฒนาโปรแกรมประยุกต์เพื่อการเรียนรู้ การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ การพัฒนาและผลิตสื่อการเรียนรู้ สื่อต้นแบบ และสิ่งประดิษฐ์ด้วยระบบ ICT (E-learning) การวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการสร้างองค์ความรู้ด้วย ICT

5.4.3 เพิ่มศักยภาพครู และบุคลากรทางการศึกษา โดย

1) พัฒนาระบบบริหารงานบุคคล ด้วยการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศบุคลากร (P-OBEC) การพัฒนาระบบบริหารสำนักงานและวางแผนอัตรากำลัง และการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา

2) ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้วยการพัฒนาคุณภาพชีวิตครูและบุคลากรทางการศึกษา การพัฒนาความก้าวหน้าตามมาตรฐานวิชาชีพ การส่งเสริม สนับสนุน ขกย่อง เชิดชูเกียรติครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีผลงานดีเด่น รวมทั้งครูภูมิปัญญาไทย การส่งเสริมวินัย คุณธรรม จริยธรรมครูและบุคลากรทางการศึกษา การส่งเสริม สนับสนุน การสร้างองค์ความรู้และเทคนิควิชาชีพในการบริหารจัดการการศึกษา

5.4.4 พัฒนาระบบบริหารจัดการเพื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ โดย

1) พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา ด้วยการพัฒนาการบริหารจัดการของสถานศึกษาขนาดเล็กในรูปแบบเครือข่ายเพื่อการพัฒนา จัดทำโรงเรียนต้นแบบ บริหารจัดการ โดยใช้ระบบ ICT โรงเรียนต้นแบบการศึกษาผู้มีความสามารถพิเศษ โรงเรียนหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน และพัฒนาเครือข่ายการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

2) พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารเพื่อการบริหารจัดการ ด้วย การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร การฝึกอบรมระบบ E-office, E-filing การฝึกอบรมการใช้ระบบข้อมูลสารสนเทศทางภูมิศาสตร์เพื่อบริหารจัดการศึกษา (GIS) การผลิต การใช้ และเผยแพร่นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการบริหารจัดการ

3) พัฒนาระบบการวางแผน นิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผล ด้วยการพัฒนาระบบสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการกำกับติดตาม การพัฒนาระบบ การวางแผนที่ มุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการประจำปี การพัฒนาระบบการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการจัดการศึกษาของหน่วยงานทุกระดับ

4) ส่งเสริม สนับสนุนให้ทุกหน่วยงานบริหารราชการตามหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ด้วยการพัฒนาการดำเนินงานของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน การส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก และระบบบริหาร การสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วมในองค์กรคณะบุคคล ในการบริหารและจัดการศึกษา การจัดระบบควบคุมภายใน การติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล ในการดำเนินงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

5.4.5 ระดมและจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดย

1) ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการศึกษา ด้วยการจัดหาทุนเพื่อการศึกษา การใช้ทรัพยากรร่วมกันของสถานศึกษา การหมุนเวียนใช้

ทรัพยากรร่วมกัน

2) พัฒนาและยกระดับมาตรฐานการศึกษา ด้วยการประเมินคุณภาพสถานศึกษา การยกระดับโรงเรียนขนาดเล็ก การปรับปรุงสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา

5.4.6 พัฒนามาตรฐานการศึกษาให้เท่าเทียมกับประเทศที่พัฒนาแล้ว โดย

1) เพิ่มศักยภาพการเรียนรู้ด้านภาษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และอาชีพ ด้วยการพัฒนาระบบการเรียนรู้ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การพัฒนา การผลิต และการใช้สื่อ การส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษ การแข่งขันทักษะความเป็นเลิศทางวิชาการ การนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และรายงาน

2) ส่งเสริมความเป็นเลิศและพัฒนาอัจฉริยภาพ ด้วยการพัฒนาโปรแกรมการศึกษาสำหรับเด็กอัจฉริยะ การพัฒนาเครื่องมือวัดแววจอัจฉริยภาพ การส่งเสริมโรงเรียนที่รับเด็กมีความสามารถพิเศษ พัฒนา และส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษ

3) สนับสนุน ส่งเสริม พัฒนาสมรรถนะ การแข่งขันทางวิชาการ ในทุกระดับ ด้วยการจัดการแข่งขันความเป็นเลิศ การสนับสนุนการแข่งขันทางวิชาการ ดนตรี ศิลปะ และอื่น ๆ การส่งเสริม สนับสนุนการประกวดสิ่งประดิษฐ์ และผลิตภัณฑ์ของนักเรียน

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริรัมย์ เขต 3 เป็นองค์กรที่บริหารจัดการ ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีส่วนร่วมและทั่วถึงมีคุณภาพตามมาตรฐานชาติ สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและพัฒนาสู่ความเป็นเลิศตามมาตรฐานสากล โดยมีเป้าหมายเกี่ยวกับด้านสิทธิและโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อให้ประชากรทุกคนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี อย่างทั่วถึง การพัฒนาด้านการจัดการและคุณภาพการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามหลักสูตรขั้นพื้นฐาน ด้านความสามารถในการแข่งขัน เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนได้รับการพัฒนาด้านภาษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และอาชีพ สำหรับการพึ่งพาตนเองและเพิ่มสมรรถนะการแข่งขันในระดับชาติ ภายใต้กลยุทธ์พัฒนาที่สำคัญ คือ สร้างความเสมอภาคและเพิ่มโอกาสเข้าถึงบริการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปฏิรูปการเรียนรู้สู่การใช้ความรู้เป็นฐานการดำรงชีพ เพิ่มศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา พัฒนาระบบบริหารจัดการเพื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพพระคมและจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา และพัฒนามาตรฐานการศึกษาให้เท่าเทียมกับประเทศที่พัฒนาแล้ว

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เพ็ญศรี แก้วแกมเกตุ (2547 : 85-89) ได้ทำการศึกษาเรื่องการดำเนินงานมาตรฐาน การศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาต้นแบบ สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น พบว่าโรงเรียนประถมศึกษาต้นแบบสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น มีการดำเนินงานมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3 ด้าน คือ มาตรฐานด้านผู้เรียน มาตรฐานด้านกระบวนการและมาตรฐานด้านปัจจัย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด กิจกรรมการดำเนินงานที่โรงเรียนปฏิบัติมากที่สุดคือ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ โดยใช้รูปแบบการสอนที่หลากหลาย มีการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในทุกรายวิชา มีการจัดแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน ผู้บริหารเป็นที่ยอมรับ และเป็นที่ยศรัทธาของผู้ร่วม งานและชุมชน เมื่อพิจารณารายมาตรฐาน พบว่ามาตรฐานด้านผู้เรียน ปัญหาที่พบได้แก่ นักเรียน ส่วนใหญ่ใช้ภาษาถิ่นในการสื่อสาร โรงเรียนไม่มีห้องสมุดที่เป็นเอกเทศ และมีหนังสือไม่เพียงพอ ต่อความต้องการ นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ เชิงลึกในระดับน้อย แนวทางในการแก้ไขคือ โรงเรียนจัดกิจกรรมที่ใช้ภาษากลางในการสื่อสารอย่างสม่ำเสมอ ควรจัด กิจกรรมเพื่อระดมทุนเพื่อสนับสนุนงบประมาณในการสร้างห้องสมุด จัดหาหนังสือให้เพียงพอ ควรจัดกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ ด้านกระบวนการ ปัญหาที่พบคือ ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอน ครูมีงานพิเศษอื่นนอกเหนือจากงานการสอน มาก ครูบางส่วนไม่เปลี่ยนพฤติกรรมการสอนแนวทางแก้ปัญหาคือ โรงเรียนจัดหาวัสดุอุปกรณ์การ เรียนการสอนให้เพียงพอ ครูสอนให้เต็มที่ เต็มเวลา เต็มความสามารถ ลดภาระงานที่นอกเหนือ จากงานการสอน ควรพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ สนับสนุนให้ครูเข้า รับการอบรมอย่างต่อเนื่อง มาตรฐานด้านปัจจัย ปัญหาที่พบได้แก่ ครูใช้สื่อและนวัตกรรมในการ เรียนการสอนน้อย ครูไม่นำผลการประเมินมาใช้ ครูไม่เข้าใจวิธีการเขียนแผนการสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ แนวทางแก้ปัญหาคือ ควรส่งเสริมให้ครูได้ใช้สื่อและนวัตกรรมการเรียน การสอนให้มากขึ้น ควรมีการอบรมเกี่ยวกับวิธีการประเมินตามสภาพจริง ควรมีการนิเทศภายในเพื่อ กำกับติดตามการเขียนและการใช้แผนการสอนอย่างจริงจัง

สมชัย ละครวงษ์ (2544 : 156-159) ได้ทำการศึกษาเรื่องการปฏิบัติงานการประกัน คุณภาพการศึกษาด้านมาตรฐานการเรียนการสอนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดยโสธร พบว่า ข้าราชการครูเห็นว่า การปฏิบัติงานการประกันคุณภาพ การศึกษาด้านมาตรฐานการเรียนการสอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามขนาด โรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ เห็นว่า การปฏิบัติงานการประกันคุณภาพ

การศึกษาด้านมาตรฐานการเรียนการสอนโดยรวมและทั้ง 7 มาตรฐาน อยู่ในระดับมาก ส่วนโรงเรียนขนาดเล็ก เห็นว่า การปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาด้านมาตรฐานการเรียนการสอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง รวมทั้งผลการเปรียบเทียบโรงเรียนแต่ละขนาด พบว่าโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลาง มีการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาด้านมาตรฐานการเรียนการสอน โดยภาพรวม มากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญที่สำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สิทธิชัย ขวัญเพชร (2546 : 74-75) ได้ศึกษาการส่งเสริมการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานด้านครูผู้สอน โรงเรียนบ้านนาแกบึงเหล็ก อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม พบว่าครูผู้สอนขาดความมั่นใจและขาดความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการดำเนินการตามกรอบตัวบ่งชี้ที่เกี่ยวข้องยังไม่สามารถพัฒนาให้บรรลุ เมื่อดำเนินการส่งเสริมการประกันคุณภาพการศึกษาด้านครูผู้สอน โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการและนิเทศการศึกษาพบว่า ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจกรอบหลักสูตรและแนวทางการจัดการเรียนรู้ ครูมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน ตามมาตรฐานด้านครูผู้สอน มาตรฐานที่ 22 จัดทำแผนและกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และครูมีความรู้ความสามารถในการประเมินผลการเรียนการสอนและนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และยังมีจุดอ่อนที่ต้องพัฒนาต่อเนื่องคือด้านขวัญและกำลังใจของครูผู้สอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงาน

เรืองเดช เฟื่องจันทร์ (2546 : 90-94) ได้ศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดชัยภูมิ พบว่า

1. การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมทั้ง 3 ด้าน คือการเตรียมการก่อนการดำเนินงาน ด้านการดำเนินงานและด้านการจัดทำรายงานการประเมินตนเอง มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน ด้านการเตรียมการก่อนการดำเนินงานและ ด้านการดำเนินงาน พบว่าอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการจัดทำรายงานการประเมินตนเอง อยู่ในระดับปานกลาง

2. ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน โดยผู้บริหารมีความเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่าการเตรียมการก่อนการดำเนินงานและด้านการดำเนินงาน มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการจัดทำรายงานการประเมินตนเอง อยู่ในระดับปานกลาง

ยงยุทธ ยะบุญตรง (2548 : 89-93) ได้ศึกษาการดำเนินการประเมินคุณภาพภายในตามระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน พบว่า

1. สภาพการดำเนินงานด้านการประเมินคุณภาพภายในตามระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง

2. เปรียบเทียบการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพภายในโดยแยกออกเป็น 5 ระบบย่อย คือระบบการวางแผนและปฏิบัติ ระบบข้อมูลและประมวผล ระบบการตรวจสอบการประเมิน ระบบการรายงานผลการประเมิน และระบบการใช้ผลการประเมินของสถานศึกษาต่างกัน 3 ระดับคือโรงเรียนประถมศึกษาขยายโอกาสและโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า มีการดำเนินงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนมัธยมมีค่าเฉลี่ยการดำเนินงานมากที่สุด รองลงมาคือโรงเรียนระดับประถมศึกษาขยายโอกาส และน้อยที่สุดคือโรงเรียนระดับประถมศึกษา

3. ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงาน ด้านการประเมินคุณภาพภายในโดยแยกออกเป็น 5 ระบบย่อย คือระบบการวางแผนและปฏิบัติ ระบบข้อมูลและประมวผล ระบบการตรวจสอบการประเมิน ระบบการรายงานผลการประเมิน และระบบการใช้ผลการประเมินของสถานศึกษาต่างกัน 3 ระดับ พบว่า โรงเรียนประถมศึกษา มีปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานด้านการประเมินในแต่ละระบบย่อยที่มีความถี่สูงสุดคือ 1) ระบบการวางแผนและปฏิบัติ 2) ระบบข้อมูลและประมวผล 3) ระบบการรายงานผลการประเมิน 4) ระบบการใช้ผลการประเมิน โรงเรียนประถมศึกษาขยายโอกาส มีปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานด้านการประเมินในแต่ละระบบย่อยที่มีความถี่สูงสุดคือ 1) ระบบการวางแผนและปฏิบัติ คือครูและบุคลากรในโรงเรียนมีน้อย แต่ละคนรับผิดชอบในหลายมาตรฐาน 2) ระบบข้อมูลและประมวผลคือ มีปัญหาด้านการย้ายของบุคลากรทำให้การจัดเก็บข้อมูลไม่สมบูรณ์และไม่เป็นระบบ 3) ระบบตรวจสอบการประเมินคือ ครูผู้ปฏิบัติมีความรู้ความเข้าใจในวิธีการตรวจสอบการประเมินค่อนข้างน้อย 4) ระบบรายงานผลการประเมินคือ การเก็บรวบรวมข้อมูลไม่เป็นระบบเท่าที่ควร ทำให้ล่าช้าต่อการจัดทำรายงาน 5) ระบบการใช้ผลการประเมินคือผลการประเมินที่ผ่านไปแล้วส่วนใหญ่จะไม่ได้รับการนำไปปฏิบัติต่อไป โรงเรียนมัธยมศึกษามีปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานด้านการประเมินในแต่ละระบบย่อยที่มีความถี่สูงสุดคือ 1) ระบบการวางแผนและปฏิบัติคือ การวางแผนและปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายในไม่เป็นไปตามขั้นตอนแม้จะกำหนดไว้ล่วงหน้าในแผนปฏิบัติราชการประจำปีของโรงเรียนแต่มีภาระงานอื่นๆแทรกเข้ามามากมายทำให้การดำเนินงานไม่เป็นไปตามแผน 2) ระบบข้อมูลและประมวผลคือขาดการ

ประสานงานกันที่ต่อเนื่องกันในสถานศึกษา ทำให้งานไม่เป็นระบบ 3) ระบบตรวจสอบผลการประเมินคือความน่าเชื่อถือของวิธีการประเมินขาดการตรวจสอบคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ทำให้ผลการประเมินไม่เป็นที่น่าพอใจ 4) ระบบการรายงานผลการประเมินคือยังไม่มีเผยแพร่ผลการประเมินตนเองที่ชัดเจนและครอบคลุมทุกกลุ่ม 5) ระบบการใช้ผลการประเมินคือ ผลการประเมินนำไปเป็นหลักฐานการดำเนินงานพัฒนาสถานศึกษาต่อไปได้น้อย

4. แนวทางการพัฒนาของการดำเนินงานด้านการประเมินคุณภาพภายใน จำแนกตามระบบย่อย 5 ระบบพบว่า โรงเรียนประถมศึกษาที่มีแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานการประเมินภายใน ในแต่ละระบบที่มีความถี่สูงสุด คือ 1) ระบบการวางแผนและปฏิบัติ จัดทำครูและบุคลากรเพิ่มให้ครบตามจำนวนห้องเรียน เพื่อครูจะได้ทำหน้าที่สอนอย่างเต็มที่ โดยอาจขอยงบประมาณจากทางราชการหรือแหล่งสนับสนุนอื่น 2) ระบบข้อมูลและประมวลผลคือควรมีการจัดเก็บข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน 3) ระบบตรวจสอบผลการประเมิน คือจัดทำครูที่มีความสามารถด้านการจัดเก็บข้อมูลโดยเฉพาะ 4) ระบบการรายงานผลการประเมิน คือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายควรให้ความสำคัญและสนใจในการจัดทำรายงานการประเมินผลภายใน 5) ระบบการใช้ผลการประเมิน คือการร่วมกันในโรงเรียนนำผลการประเมินมาเรียงลำดับความจำเป็นแล้วกำหนดลงในแผนปฏิบัติงานของโรงเรียน โรงเรียนประถมศึกษาชายชานโอกาส มีแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานการประเมินภายใน ในแต่ละระบบที่มีความถี่สูงสุด คือ 1) ระบบวางแผนและการปฏิบัติ คือประชุมชี้แจงให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง ชุมชน และคณะกรรมการสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนและการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารอย่างมีส่วนร่วม 2) ระบบข้อมูลและประมวลผล คือจัดทำแบบเก็บข้อมูลที่เอื้อต่อการวิเคราะห์ที่เน้นหลักสถิติ 3) ระบบตรวจสอบผลการประเมิน คือ ควรจัดตั้งกรรมการขึ้นมาตรวจสอบทบทวนผลการประเมินอีกครั้งหนึ่ง 4) ระบบการรายงานผลการประเมินคือควรรายงานให้ชุมชน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาทราบอย่างต่อเนื่อง 5) ระบบการใช้ผลการประเมินคือประชุมผู้เกี่ยวข้อง เพื่อหาแนวทางในการพัฒนามาตรฐานที่ควรปรับปรุง โรงเรียนมัธยมศึกษา มีแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานการประเมินภายใน ในแต่ละระบบที่มีความถี่สูงสุดคือ 1) ระบบการวางแผนและปฏิบัติ คือการพัฒนาบุคลากรในสังกัดตามความถนัดและความสนใจ 2) ระบบข้อมูลและประมวลผลคือ การสร้างเครื่องมือในการจัดเก็บข้อมูล ในส่วนของข้อมูลที่มีความซ้ำซ้อนกันก็นำมาจัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกัน 3) ระบบตรวจสอบผลการประเมินคือให้ผู้บริหารตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอเพื่อช่วยเตือนความจำ 4) ระบบการรายงานผลการประเมิน คือพัฒนาระบบการจัดทำรายงานการประเมินผล 5) ระบบการใช้ผลการประเมินคือ ควรนำผลการประเมินมาวิเคราะห์อย่างจริงจังและกำหนดกรอบการปรับปรุงงาน โดยเน้นระบบตามขั้นตอนและต่อเนื่อง

ลิทัย ศกุนะสิงห์ (2546 : 77) ได้ศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษา กิ่งอำเภอเหล่าเสือโก้ก จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ด้านคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนขนาดใหญ่ นักเรียนมีสมรรถภาพทางร่างกายที่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดมากที่สุด ส่วนโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็ก นักเรียนมีความภูมิใจในความเป็นไทยมากที่สุด ด้านมาตรฐานการเรียนการสอน โรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดเล็ก จัดการเรียนการสอนโดยปลูกฝังด้านคุณธรรม จริยธรรมที่ดีแก่นักเรียนมากที่สุด โรงเรียนขนาดกลางจัดการเรียนการสอนด้านการจัดสิ่งแวดล้อมเพื่อให้ให้นักเรียนได้เรียนอย่างมีความสุข ด้านมาตรฐานด้านการบริหารโรงเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่สนับสนุนให้บุคลากรเกิดความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเองมากที่สุด โรงเรียนขนาดกลางสนับสนุนให้ใช้แผนปฏิบัติการเป็นเครื่องมือในการบริหารโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุดและโรงเรียนขนาดเล็กสนับสนุนในด้านการประสานความร่วมมือจากทุกฝ่ายเพื่อพัฒนาโรงเรียนมากที่สุด

สังคม โคตรสีเขี้ยว (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดมหาสารคาม พบว่า

1. ข้าราชการครูโดยส่วนรวม และในโรงเรียนขนาดใหญ่ เห็นว่า การประกันคุณภาพการศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านทั้ง 6 ด้าน คือ การศึกษาและเตรียมการ การวางแผน การประกันคุณภาพการศึกษา การนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ การตรวจสอบและ ทบทวนคุณภาพการศึกษา การพัฒนาและการปรับปรุงมาตรฐาน และการเตรียมรับการประเมิน จากองค์กรภายนอก มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ข้าราชการครูโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก เห็นว่า การประกันคุณภาพการศึกษาโดยภาพรวมและรายด้าน มีการดำเนินงานอยู่ในระดับ ปานกลาง รายข้อที่มีการดำเนินการสูงสุดในแต่ละด้าน ได้แก่ โรงเรียนสร้างความตระหนักในคุณค่าและความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาแก่ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง จัดทำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นรายวิชา/ชั้นเรียน/หมวดวิชา สร้างความตระหนัก และจิตสำนึกที่ดีในการประกันคุณภาพการศึกษาแก่ทุกฝ่าย ส่งเสริมให้นักเรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้าน ศิลปะ ดนตรี และการกีฬา พัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และส่งเสริมสุขภาพอนามัย และความปลอดภัยของนักเรียน ทำการประเมินตนเองและรายงานผลการประเมินต่อหน่วยงานต้นสังกัด

2. ข้าราชการในโรงเรียนขนาดใหญ่มีการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษามากกว่า ข้าราชการครูโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก รวมทั้งข้าราชการครูโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง มีการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษามากกว่าข้าราชการครูโรงเรียนขนาดเล็ก อย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พงษ์สิน พลเรือง (2547 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเกี่ยวกับ การดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของรัฐ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการ รวมจำนวน 324 คน ด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 49 ข้อ ที่มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.91 การวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบความแปรปรวนทางเดียวและทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ่ ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของรัฐ โดยภาพรวมและรายด้านทั้ง 8 ด้าน คือ การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ การพัฒนามาตรฐานการศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การประเมินคุณภาพการศึกษา การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี และการผดุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับมาก

2. สถานศึกษาขนาดใหญ่มีการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านมากกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดกลางมีการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านมากกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เพลินจิตร นัคกล้า (2550 : 124-125) ได้ศึกษาการเตรียมความพร้อมในการประกันคุณภาพการศึกษารอบที่สองของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุขมนตรีเขต 4 พบว่า

1. การเตรียมความพร้อมในการประกันคุณภาพการศึกษารอบที่สองของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือด้านมาตรฐานผู้เรียน ด้านมาตรฐานด้านผู้บริหาร และด้านมาตรฐานด้านครู เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียนพบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือด้านมาตรฐานผู้เรียน ด้านมาตรฐานด้านผู้บริหาร และด้านมาตรฐานด้านครู โรงเรียนขนาดกลาง มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือด้านมาตรฐานผู้เรียน ด้านมาตรฐานด้านผู้บริหาร และด้านมาตรฐานด้านครู โรงเรียนขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือด้านมาตรฐานผู้เรียน ด้านมาตรฐานด้านผู้บริหาร และด้านมาตรฐานด้านครู

2. เปรียบเทียบการเตรียมความพร้อมในการประกันคุณภาพการศึกษารอบที่สองของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 พบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการเตรียมความพร้อมในการประกันคุณภาพการศึกษารอบที่สองของสถานศึกษา โดยรวมด้านมาตรฐานผู้เรียนและด้านมาตรฐานด้านครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านมาตรฐานด้านผู้บริหาร มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียนพบว่า โรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมในการประกันคุณภาพการศึกษารอบที่สองของสถานศึกษา โดยรวม ด้านมาตรฐานผู้เรียนและด้านมาตรฐานครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านมาตรฐานด้านผู้บริหาร มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

แพตริเซีย (Patricia. 2000 : 4314-A) ได้ศึกษาการประเมินความก้าวหน้าไปสู่การประกันคุณภาพการศึกษา และการควบคุมการปฏิบัติงานในองค์กรประเทศสวีเดน ฝรั่งเศส นิวซีแลนด์ และออสเตรเลีย ผลการวิจัยพบว่า การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจนในระบบประกันคุณภาพการศึกษานั้น กลไกทางสังคมช่วยทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจากประเทศพัฒนาแล้วไปยังประเทศอื่น ๆ การประกันคุณภาพการศึกษาที่เหมาะสมต้องมีการควบคุมและประเมินผล ที่สำคัญครูต้องรับผิดชอบต่ออาชีพของตน ต้องดำเนินการอย่างมีเหตุผล และมีกระบวนการที่ชัดเจน โดย

1. ในประเทศสวีเดน มีการประกันคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจนในการประเมินผลการเรียนการสอนของครู
2. ในประเทศฝรั่งเศส มีการดำเนินการตรวจสอบภายนอกจากโรงเรียนและการควบคุมคุณภาพจากส่วนกลาง
3. ในประเทศนิวซีแลนด์ ดำเนินการโดยให้มีการประเมินจากบุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา และนำระบบการเรียนการสอนตามมาตรฐานกลางไปสู่การปฏิบัติในแต่ละสถานศึกษา
4. ในประเทศออสเตรเลีย มีการนำเอาระบบการประเมินผลโดยใช้ข้อสอบมาตรฐาน มีการเตรียมการอย่างมีแบบแผนไปสู่การควบคุมคุณภาพ และการประกันคุณภาพการศึกษา

เชียนาน (Sheahan. 2001 : 5819-A) ได้ศึกษาเรื่อง กระบวนการเพิ่มความเชื่อถือและคำจำกัดความคุณภาพการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของสาธารณชนและหน่วยงานภาครัฐมีผลต่อความต้องการในการสร้างเอกภาพ และมาตรฐานการวัดคุณภาพการศึกษาในระดับสูง การสร้างคุณภาพกระบวนการบริหารและการสอนของครูเป็นปัจจัยที่ส่งผลดีที่สุดต่อคุณภาพของผู้เรียนตามมา มีการวัดผลประเมินผลของผู้เรียนให้มากขึ้น ในฐานะที่เป็นตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาที่

ชัดเจนมากที่สุด ชุมชนต้องให้ความสนใจกับบทบาทของหน่วยงานภาครัฐในการกำหนดคุณภาพของโรงเรียน และคุณภาพการศึกษาระดับสูง เป็นแนวคิดที่ยากที่จะให้ความหมายหรือมีขอบเขตกว้างและลึกในททุก ๆ ด้านเกี่ยวกับคุณภาพด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน เขตพัฒนาคุณภาพละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานุริรัมย์ เขต 3
ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน โรงเรียนในเขต
พัฒนาคุณภาพละหานทราย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานุริรัมย์ เขต 3 ปีการศึกษา 2550 จำนวน
38 โรงเรียน จำแนกเป็น ผู้บริหาร 38 คน และครูผู้สอน 628 คน รวมทั้งสิ้น 666 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1.2.1 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นโรงเรียน ได้จากการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random
Sampling) โดยใช้ตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด 2545:
40) โดยแบ่งโรงเรียนเป็น 3 ขนาด คือโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียน
ขนาดใหญ่ และกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ตารางที่ 3.1 จำนวนโรงเรียน เขตพัฒนาคุณภาพสะพานทราย

ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
1. โรงเรียนขนาดเล็ก	15 โรงเรียน	1. โรงเรียนขนาดเล็ก	14 โรงเรียน
2. โรงเรียนขนาดกลาง	15 โรงเรียน	2. โรงเรียนขนาดกลาง	14 โรงเรียน
3. โรงเรียนขนาดใหญ่	8 โรงเรียน	3. โรงเรียนขนาดใหญ่	8 โรงเรียน
รวม	38 โรงเรียน	รวม	36 โรงเรียน

1.2.2 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร ได้จากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

จำนวน 36 คน

1.2.3 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูผู้สอน ได้จากการสุ่มแบบชั้นภูมิ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน อย่างเป็นสัดส่วน เป็นจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 445 คน โดยใช้ตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (บุญชม ศรีสะอาด 2545: 40) ดังรายละเอียด

ตารางที่ 3.2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดโรงเรียน

ขนาด โรงเรียน	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
	ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	รวม	ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	รวม
ขนาดเล็ก	15	155	170	14	108	122
ขนาดกลาง	15	202	217	14	132	146
ขนาดใหญ่	8	271	279	8	169	177
รวม	38	628	666	36	409	445

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพัฒนาคุณภาพละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามขนาดโรงเรียน และสถานภาพ ของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพัฒนาคุณภาพละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำนวน 45 ข้อ ตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ)

การศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เขตพัฒนาคุณภาพละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตรประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้น้ำหนักคะแนนดังนี้

5 หมายถึง มีการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามากที่สุด

4 หมายถึง มีการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามาก

3 หมายถึง มีการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาปานกลาง

2 หมายถึง มีการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาน้อย

1 หมายถึง มีการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เขตพัฒนาคุณภาพละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

2.2 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอน ดังนี้

2.2.1 ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ได้แก่ เอกสารของกรมวิชาการ (2547: 1-21) และเอกสารของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2548: 1-25) และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2.2 กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยและนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย และสร้างข้อคำถาม เป็นเครื่องมือสำหรับการวิจัย โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระเป็นผู้ให้คำปรึกษา

2.2.3 นำแบบสอบถาม เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาชั้นคว่ำอิสระ เพื่อพิจารณาความเหมาะสมแล้วนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงพัฒนาข้อคำถามให้เหมาะสมอีกครั้ง

2.2.4 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน โรงเรียนบ้านกรวดวิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริรัมย์ เขต 2 จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง(Reliability) ด้วยวิธีทดสอบหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบัท (Cronbach) แบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเที่ยงเท่ากับ .98

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการระหว่าง วันที่ 14-30 พฤษภาคม 2551 ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1 ผู้วิจัยนำหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ไปขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริรัมย์ เขต 3 ขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

3.2 ผู้วิจัย ส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง ให้ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ตอบแบบสอบถามโดยกำหนดระยะเวลาในการเก็บแบบสอบถาม

3.3 ติดตามรับแบบสอบถามเมื่อครบกำหนด และตรวจสอบความสมบูรณ์ในการตอบ ถ้าปรากฏว่า ได้แบบสอบถามตอบคืนไม่ครบหรือไม่สมบูรณ์ ผู้วิจัยจะขอให้ผู้บริหารหรือครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ตอบแบบสอบถามฉบับใหม่ พร้อมทั้งกำหนดเวลาขอรับคืน

3.4 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 445 ฉบับ ได้รับคืน จำนวน 445 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3.5 นำแบบสอบถามฉบับที่ตอบสมบูรณ์มาวิเคราะห์ต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ

4.2 วิเคราะห์การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของผู้บริหาร โรงเรียนและครู โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วแปลผลตามเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด 2545: 100)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00	แปลว่า มีการปฏิบัติมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50	แปลว่า มีการปฏิบัติมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50	แปลว่า มีการปฏิบัติปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50	แปลว่า มีการปฏิบัติน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50	แปลว่า มีการปฏิบัติน้อยที่สุด

4.3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (ANOVA) F-test เมื่อพบความแตกต่างจะทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการทดสอบของเชฟเฟ้ (Sheffe' Method)

4.4 การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เขตพัฒนาคุณภาพละหานทราย โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย

5.1 สถิติที่ใช้หาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงด้วยวิธีทดสอบหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา ตามวิธีของครอนบัก

5.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

5.2.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.2.2 สถิติที่ใช้ทดสอบสมมุติฐาน ได้แก่

การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (ANOVA) และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการทดสอบของเชฟเฟ้

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพัฒนาคุณภาพละหานทราย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ครั้งนี้ ศึกษาจากประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างซึ่งได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครู ในโรงเรียนเขตพัฒนาคุณภาพละหานทราย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และขนาดโรงเรียน รายละเอียดดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่งและขนาดโรงเรียน

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน			ร้อยละ
	ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	รวม	
1. จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	36	409	445	100
รวม	36	409	445	100
2. ขนาดโรงเรียน				
ขนาดเล็ก	14	108	122	27.41
ขนาดกลาง	14	132	146	32.81
ขนาดใหญ่	8	169	177	39.78
รวม	36	409	445	100

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 445 คน จำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 36 คน ครูผู้สอน 409 คน รวม 445 คน จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

ทั้งหมด จำแนกตามขนาดโรงเรียน ผู้สอบแบบสอบถามเป็นผู้บริหารและครูโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 27.41 ผู้บริหารและครูโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 32.81 ผู้บริหารและครูโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 177 คน คิดเป็นร้อยละ 39.78

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน เขตพัฒนาคุณภาพละหานทราย

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำเสนอตามลำดับดังนี้

2.1 การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามมาตรฐานรายด้าน
ดังแสดงในตารางที่ 4.2-4.5

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพัฒนาคุณภาพ
ละหานทราย มาตรฐานด้านผู้เรียน

การดำเนินงานการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา	ระดับการดำเนินงาน		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ผู้เรียนส่วนใหญ่มีวินัยและความรับผิดชอบ	4.10	0.09	มาก
2. ผู้เรียนมีความซื่อสัตย์ สุจริตในการทำงานและต่อผู้อื่นอยู่เสมอ	4.17	0.12	มาก
3. ผู้เรียนมีความกตัญญู กตเวทิต์ทั้งต่อบิดามารดา ครูและญาติผู้ใหญ่	4.36	0.03	มาก
4. ผู้เรียนมีความเมตตา กรุณา โอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ ไม่เห็นแก่ตัว	4.13	0.24	มาก
5. ผู้เรียนมีความประหยัดและใช้ทรัพยากรของสถานศึกษา และส่วนรวมอย่างคุ้มค่า	4.02	0.12	มาก
6. ผู้เรียนปฏิบัติตนเป็นประ โยชน์ต่อส่วนรวมอยู่เสมอ	4.07	0.13	มาก
7. ผู้เรียนรู้จักดูแลสุขภาพ สุขอนามัยและออกกำลังกายอยู่เสมอ	4.19	0.03	มาก
8. ผู้เรียนส่วนใหญ่มีน้ำหนักร่างกายสูงและสมรรถภาพทางกาย ตามเกณฑ์ของกรมอนามัย	4.18	0.18	มาก

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

การดำเนินงานการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา	ระดับการดำเนินงาน		
	n = 445		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
9. ผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่เสพหรือแสวงหาผลประโยชน์จาก สิ่งเสพติด สิ่งมอมเมาหลีกเลี่ยงสภาวะที่เสี่ยงต่อ ความรุนแรง โรคภัย อุบัติเหตุและปัญหาเพศ	4.24	0.28	มาก
10. ผู้เรียนมีความมั่นใจกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมและ ให้เกียรติผู้อื่นเสมอ	4.08	0.16	มาก
11. ผู้เรียนร่าเริงแจ่มใสมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อครูและผู้อื่น	4.12	0.22	มาก
12. ผู้เรียนส่วนใหญ่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปะและ วาดภาพเป็นประจำ	3.85	0.26	มาก
13. ผู้เรียนส่วนใหญ่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมด้านดนตรีหรือ นาฏศิลป์โดยไม่ขัดหลักศาสนา	4.01	0.04	มาก
14. ผู้เรียนส่วนใหญ่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาเป็นประจำ อย่างน้อย 1 ประเภท	4.05	0.08	มาก
15. ผู้เรียนส่วนใหญ่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมศิลปกรรมและ ประเพณีท้องถิ่นอยู่เสมอ	3.81	0.26	มาก
16. ผู้เรียนส่วนใหญ่มีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ สรุปความคิดอย่างเป็นระบบและมีการคิดแบบองค์รวม	3.64	0.27	มาก
17. ผู้เรียนส่วนใหญ่มีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและ คิดได้ตรง	3.76	0.19	มาก
18. ผู้เรียนมีทักษะการคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ เกี่ยวกับงานเขียน งานศิลปะหรืองานมสร้างสรรค์ อย่างน้อย 1 อย่าง	3.84	0.11	มาก
19. ผู้เรียนส่วนใหญ่มีคะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบระดับชาติ หรือเขตพื้นที่ระดับดี	3.12	0.56	มาก
20. ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่านแสวงหาความรู้จากแหล่งรอบตัว	4.01	0.09	มาก

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

การดำเนินงานการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา	ระดับการดำเนินงาน		
	n = 445		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
21. ผู้เรียนใฝ่รู้ใฝ่เรียนสนุกกับการเรียนและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ	4.10	0.13	มาก
22. ผู้เรียนใช้ห้องสมุดแหล่งเรียนรู้และสื่อต่างๆภายใน สถานศึกษาอย่างน้อยสัปดาห์ละ 3 ครั้ง	4.04	0.22	มาก
23. ผู้เรียนสามารถวางแผนทำงานตามลำดับขั้นตอน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.02	0.16	มาก
24. ผู้เรียนรักการทำงานสามารถปรับตัวและทำงานเป็นทีม ได้ทุกงาน	4.25	0.11	มาก
25. ผู้เรียนมีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริตและหาความรู้ เกี่ยวกับอาชีพที่ตนเองสนใจอยู่เสมอ	4.07	0.02	มาก
รวม	4.02	0.11	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เขตพัฒนาคุณภาพละหานทราย มาตรฐานด้านผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.02$, S.D=0.11)

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เขตพัฒนาคุณภาพสะพานทราย มาตรฐานด้านครู

การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	ระดับการดำเนินงาน		
	n = 445		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
26. ครูมีคุณธรรม จริยธรรมปฏิบัติสัมพันธ์ที่ดี มุ่งมั่นอุทิศตน	4.11	0.07	มาก
27. ครูได้รับการพัฒนาตนเองจนจบปริญญาตรีทุกคน	4.35	0.53	มาก
28. ครูได้รับมอบหมายให้สอนตรงตามวิชาเอก วิชาโทหรือความถนัดทุกคน	4.10	0.29	มาก
29. ครูทุกคนได้รับการพัฒนาในวิชาที่สอนไม่ต่ำกว่าปีละ 20 ชั่วโมง	4.16	0.48	มาก
30. สถานศึกษาจัดหาครูจนครบชั้นและมีจำนวนครูต่อผู้เรียนเฉลี่ย 1 : 20-25 คน	4.05	0.44	มาก
31. ครูส่วนใหญ่มีความรู้ความสามารถในการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.31	0.24	มาก
รวม	4.27	0.28	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เขตพัฒนาคุณภาพสะพานทราย มาตรฐานด้านครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.27$, S.D=0.28)

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เขตพัฒนาคุณภาพละหานทราย มาตรฐานด้านผู้บริหาร

การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	ระดับการดำเนินงาน		
	n = 445		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
32. ผู้บริหารมีคุณธรรมจริยธรรมมีความมุ่งมั่นและอุทิศตนในการทำงานอย่างสม่ำเสมอ	4.25	0.38	มาก
33. ผู้บริหารมีความคิดริเริ่มและมีวิสัยทัศน์ที่ทันต่อโลกาภิวัตน์	4.36	0.34	มาก
34. ผู้บริหารเป็นผู้นำทางวิชาการ โดยนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาสนับสนุนการเรียนการสอนอยู่เสมอ	4.35	0.26	มาก
35. สถานศึกษามีการบริหารที่มีประสิทธิผล ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีความพึงพอใจในการบริหาร	4.34	0.35	มาก
36. มีการจัดองค์กร โครงสร้างการบริหารและระบบการบริหารงานอย่างเป็นระบบทุกฝ่ายสารสนเทศที่ถูกต้อง	4.43	0.46	มาก
37. ใช้แผนกลยุทธ์ในการบริหารงาน โดยมีครบถ้วนและทันต่อการใช้งาน	4.25	0.43	มาก
38. มีการบริหารโดยใช้หลักการมีส่วนร่วม มีการตรวจสอบและถ่วงดุลจากทุกฝ่าย	4.25	0.44	มาก
39. มีการดำเนินการประกันคุณภาพอย่างเป็นระบบ เป็นไปตามกฎกระทรวงตั้งแต่การวางแผน การปฏิบัติการตรวจสอบและการปรับปรุงแก้ไข	4.25	0.42	มาก
40. มีการจัดสภาพแวดล้อม ให้บริการแก่ผู้เรียนได้พัฒนาตามธรรมชาติ เต็มศักยภาพ	4.19	0.34	มาก

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

การดำเนินงานการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา	ระดับการดำเนินงาน		
	n = 445		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
41. มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทุกรายวิชาที่เปิดสอน	4.09	0.32	มาก
42. มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนตามระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนครบทุกชั้นตอน	4.04	0.41	มาก
รวม	4.25	0.38	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เขตพัฒนาคุณภาพละหานทราย มาตรฐานด้านผู้บริหาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.25$, S.D=0.38)

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครู เกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เขตพัฒนาคุณภาพละหานทราย มาตรฐานด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้

การดำเนินงานการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา	ระดับการดำเนินงาน		
	n = 445		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
43. มีการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลกับแหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาในท้องถิ่น	4.06	0.42	มาก
44. สนับสนุนให้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญา และชุมชน เข้ามา มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรระดับสถานศึกษา	4.31	0.30	มาก
45. เป็นแหล่งวิทยากรในการแสวงหาความรู้และบริการชุมชน	4.34	0.49	มาก
รวม	4.25	0.40	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพัฒนาคุณภาพพะเยา มาตรฐานด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.25$, S.D=0.40)

2.2 การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามมาตรฐานรายด้าน โดยรวม จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ดังแสดงในตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพัฒนาคุณภาพพะเยา โดยภาพรวมทุกด้าน

การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	ระดับการดำเนินงาน							
	ขนาดสถานศึกษา							
	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		รวม	
	n=14		n=14		n=8		n=36	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. มาตรฐานด้านผู้เรียน	4.07	0.09	3.99	0.09	3.98	0.19	4.02	0.11
2. มาตรฐานด้านครู	4.54	0.23	4.14	0.23	4.03	0.13	4.27	0.28
3. มาตรฐานด้านผู้บริหาร	4.68	0.06	4.06	0.33	4.02	0.19	4.25	0.30
4. มาตรฐานด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้	4.64	0.07	4.19	0.27	3.88	0.18	4.25	0.40
รวม	4.67	0.05	4.30	0.38	3.99	0.17	4.38	0.36

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเขตพัฒนาคุณภาพพะเยา มาตรฐานด้านผู้เรียน มีความคิดเห็นโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.02$, S.D=0.11) เมื่อพิจารณาตามขนาดสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก มีค่าเฉลี่ยมากกว่าโรงเรียน ขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ ตามลำดับ มาตรฐานด้านครู มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.27$, S.D=0.28) เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก มีค่าเฉลี่ยมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ ตามลำดับ

มาตรฐานด้านผู้บริหาร มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.25, S.D=0.30$) เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก มีค่าเฉลี่ยมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ ตามลำดับ มาตรฐานด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.25, S.D=0.40$) เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก มีค่าเฉลี่ยมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ ตามลำดับ

โดยรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.38, S.D=0.36$) เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก มีค่าเฉลี่ยมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความคิดเห็น

ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เขตพัฒนาคุณภาพละหานทราย ดังแสดงในตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เขตพัฒนาคุณภาพละหานทราย

การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	ระดับการดำเนินงาน						
	ขนาดสถานศึกษา						
	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		
	n=14		n=14		n=8		
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	p
1. มาตรฐานด้านผู้เรียน	4.07	0.09	3.99	0.09	3.98	0.19	.091
2. มาตรฐานด้านครู	4.54	0.23	4.14	0.23	4.03	0.13	.000
3. มาตรฐานด้านผู้บริหาร	4.68	0.06	4.06	0.33	4.02	0.19	.000
4. มาตรฐานด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้	4.64	0.07	4.19	0.27	3.88	0.18	.000
รวม	4.67	0.05	4.30	0.38	3.99	0.17	.000

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน และครู ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เขตพัฒนาคุณภาพ ละครหานทราย มาตรฐานด้านผู้เรียน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.8 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เขตพัฒนาคุณภาพ ละครหานทราย จำแนกตามขนาดโรงเรียน มาตรฐานด้านครู

ขนาดโรงเรียน	ค่าเฉลี่ย	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		4.54	4.14	4.03
ขนาดเล็ก	4.54		.40*	.51*
ขนาดกลาง	4.14			.11
ขนาดใหญ่	4.03			

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มาตรฐานด้านครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนโรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.9 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เขตพัฒนาคุณภาพละครหานทราย จำแนกตามขนาดโรงเรียน มาตรฐานด้านผู้บริหาร

ขนาดโรงเรียน	ค่าเฉลี่ย	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		4.64	4.06	4.02
ขนาดเล็ก	4.64		.58*	.62*
ขนาดกลาง	4.06			.04
ขนาดใหญ่	4.02			

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครู โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มาตรฐานด้านผู้บริหาร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนโรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดใหญ่มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.10 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เขตพัฒนาคุณภาพละหอนทราย จำแนกตามขนาด โรงเรียน มาตรฐานด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้

ขนาดโรงเรียน	ค่าเฉลี่ย	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		4.64	4.19	3.88
ขนาดเล็ก	4.64		.45*	.76*
ขนาดกลาง	4.19			.31*
ขนาดใหญ่	3.88			

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มาตรฐานด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 4.11 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เขตพัฒนาคุณภาพละหอนทราย จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยภาพรวม

ขนาดโรงเรียน	ค่าเฉลี่ย	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		4.31	4.03	3.98
ขนาดเล็ก	4.31		.27*	.33*
ขนาดกลาง	4.03			.06
ขนาดใหญ่	3.98			

จากตารางที่ 4.11 พบว่าผู้บริหารโรงเรียนและครู โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนโรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากการศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพัฒนาคุณภาพละหานทราย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีข้อเสนอแนะจำแนกตามมาตรฐาน 4 มาตรฐาน สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 4.12 ข้อเสนอแนะ ความคิดเห็นจากแบบสอบถามปลายเปิด โดยการสรุปประเด็นสำคัญของข้อความ และเรียงลำดับตามค่าความถี่ 3 อันดับแรกในแต่ละด้านดังนี้

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
มาตรฐานด้านผู้เรียน		
1	ควรเน้นการเรียนรู้ด้วยทักษะการคิดวิเคราะห์ การอ่านจับใจความ	176
2	การฝึกฝนความมีวินัยและความรับผิดชอบ	127
3	ส่งเสริมนักเรียนใช้ทรัพยากรให้เกิดความคุ้มค่า	73
มาตรฐานด้านครู		
1	ควรจัดหาอัตรากำลังครูมาปฏิบัติงานด้านธุรการ	195
2	ครูควรได้รับการพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน	103
3	ควรจัดสวัสดิการให้ครูได้รับอย่างเหมาะสม	85
มาตรฐานด้านผู้บริหาร		
1	ผู้บริหารควรใช้หลักในการบริหารงานที่เป็นธรรมและถูกต้อง	124
2	ควรนิเทศ กำกับติดตามการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ	116
3	ผู้บริหารควรอุทิศตนในการบริหารงานของโรงเรียน	97

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
	มาตรฐานด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้	
1.	โรงเรียนควรให้บริการทางด้านวิชาการแก่ชุมชนให้มาก	175
2.	ควรส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษาเพิ่มขึ้น	123
3.	ควรให้ความสำคัญกับแหล่งเรียนรู้ในชุมชนและนำมาใช้ประโยชน์	95

จากตารางที่ 4.12 พบว่า มีผู้เสนอแนะความคิดเห็นในแต่ละด้านดังนี้

1. มาตรฐานด้านผู้เรียน ผู้ควรเน้นการเรียนรู้ด้วยทักษะการคิดวิเคราะห์ การอ่านจับใจความ การฝึกฝนความมีวินัยและความรับผิดชอบ ส่งเสริมด้านการใช้ทรัพยากรให้เกิดความคุ้มค่า
2. มาตรฐานด้านครู ควรจัดหาอัตรากำลังครูมาปฏิบัติงานด้านธุรการ ครูควรได้รับการพัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพอย่างสม่ำเสมอและควรจัดสวัสดิการให้ครูได้รับอย่างเหมาะสม
3. มาตรฐานด้านผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารผู้บริหารควรใช้หลักในการบริหารงานที่เป็นธรรมและถูกต้อง ควรนิเทศ กำกับติดตามการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ ผู้บริหารควรอุทิศตนในการบริหารงานของโรงเรียน
4. มาตรฐานด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ พบว่า โรงเรียนควรให้บริการทางด้านวิชาการแก่ชุมชนให้มาก ควรส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษาเพิ่มขึ้น และควรให้ความสำคัญกับแหล่งเรียนรู้ในชุมชนและนำมาใช้ประโยชน์ในการจัดการศึกษา

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพัฒนาคุณภาพละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานุริรัมย์ เขต 3 ผู้วิจัย นำเสนอ สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพัฒนาคุณภาพละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานุริรัมย์ เขต 3

1.1.2 เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเขตพัฒนาคุณภาพละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานุริรัมย์ เขต 3 จำแนกตามขนาดโรงเรียน

1.1.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของผู้บริหาร โรงเรียนและครูเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพัฒนาคุณภาพละหานทราย

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 *กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย* ได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียนและครูสังกัดสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพัฒนาคุณภาพละหานทราย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานุริรัมย์ เขต 3 จำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 36 คน ครู จำนวน 409 คน รวม 445 คน ได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan)

1.2.2 *เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย* เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพัฒนาคุณภาพละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานุริรัมย์ เขต 3 แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ขนาดโรงเรียน ตำแหน่งหน้าที่ เป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครู เกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เขตพัฒนาคุณภาพละหานทราย เป็นแบบมาตรประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เขตพัฒนาคุณภาพละหานทราย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

1.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง นำแบบสอบถามส่งให้ผู้ตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง และเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง ระหว่างวันที่ 14-30 พฤษภาคม 2551 แบบสอบถามจำนวน 445 ฉบับ ได้รับคืน 445 ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 100

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้โปรแกรมประยุกต์ SPSS / for Windows Version 10.5 สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 ใช้ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความแปรปรวน และทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์เนื้อหา

1.3 ผลการวิจัย

1.3.1 ผลการศึกษาเรื่องการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา เขตพัฒนาคุณภาพละหานทราย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 สรุปได้ดังนี้

1) มาตรฐานด้านผู้เรียน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกข้อ มีค่าเฉลี่ย 4.02 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อ 3 ผู้เรียนมีความกตัญญูกตเวทีทั้งต่อบิดามารดา ครูและญาติผู้ใหญ่ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.36 รองลงมาคือ ข้อ 24 ผู้เรียนรักการทำงานสามารถปรับตัวและทำงานเป็นทีมได้ทุกงาน มีค่าเฉลี่ย 4.25

2) มาตรฐานด้านครู พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกข้อ มีค่าเฉลี่ย

4.27 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อ 27 ครูได้รับการพัฒนาตนเองจนจบปริญญาตรีทุกคน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.35 รองลงมาคือ ข้อ 31 ครูส่วนใหญ่มีความรู้ความสามารถในการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีค่าเฉลี่ย 4.31

3) มาตรฐานด้านผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกข้อ มีค่าเฉลี่ย 4.25 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อ 36 มีการจัดองค์กร โครงสร้างการบริหารและระบบการบริหารงานอย่างเป็นระบบทุกฝ่าย มีสารสนเทศที่ถูกต้อง มีค่าเฉลี่ย สูงสุด 4.43 รองลงมาคือ ข้อ 33 ผู้บริหารมีความคิดริเริ่มและมีวิสัยทัศน์ที่ทันต่อโลกาภิวัตน์ มีค่าเฉลี่ย 4.36

4) มาตรฐานด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกข้อ มีค่าเฉลี่ย 4.25 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อ 45 เป็นแหล่งวิทยากรในการแสวงหาความรู้และบริการชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.34 รองลงมาคือ ข้อ 44 สนับสนุนให้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญา และชุมชน เข้ามา มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรระดับสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ย 4.31

1.3.2 เปรียบเทียบการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เขตพัฒนาคุณภาพละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 3 จำแนกตามขนาดโรงเรียน

1) มาตรฐานด้านผู้เรียน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เขตพัฒนาคุณภาพละหานทราย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.02$, $S.D=0.11$) เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก มีค่าเฉลี่ยมากกว่าโรงเรียน ขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ ตามลำดับ ผู้บริหารโรงเรียน และครู ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เขตพัฒนาคุณภาพละหานทราย มาตรฐานด้านผู้เรียน ไม่แตกต่างกัน

2) มาตรฐานด้านครู พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เขตพัฒนาคุณภาพละหานทราย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.27$, $S.D=0.28$) เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก มีค่าเฉลี่ยมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ ตามลำดับ ผู้บริหารโรงเรียนและครู โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนโรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

3) มาตรฐานด้านผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.25$, $S.D=0.30$) เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก มีค่าเฉลี่ยมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ ตามลำดับ ผู้บริหารโรงเรียนและครู โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนโรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดใหญ่มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน

4) มาตรฐานด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.25$, $S.D=0.40$) เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก มีค่าเฉลี่ยมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ ตามลำดับ ผู้บริหารโรงเรียนและครู โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.3.3 ข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เขตพัฒนาคุณภาพละหานทราย พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน จำแนกเป็น 4 มาตรฐาน ดังนี้

1) มาตรฐานด้านผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนควรได้รับการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ ด้วยการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ การอ่านจับใจความ การฝึกฝนความมีวินัยและความรับผิดชอบ ส่งเสริมด้านการใช้ทรัพยากรให้เกิดความคุ้มค่า

2) มาตรฐานด้านครู พบว่า ครูมีภาระรับผิดชอบปฏิบัติงานด้านอื่นมาก ทำให้มีเวลาสอนไม่เต็มที่ ควรจัดหาอัตรากำลังครูมาปฏิบัติงานด้านธุรการ ครูควรได้รับการพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ อย่างสม่ำเสมอ และควรจัดสวัสดิการให้ครูได้รับอย่างเหมาะสม

3) มาตรฐานด้านผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารผู้บริหารควรใช้หลักในการบริหารงานที่เป็นธรรม ถูกต้องและเหมาะสม ควรนิเทศ กำกับติดตามการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ ผู้บริหารควรอุทิศตนในการบริหารงานเพื่อประโยชน์ของโรงเรียนอย่างแท้จริง

4) มาตรฐานด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ พบว่า โรงเรียนควรให้บริการทางด้านวิชาการแก่ชุมชนให้มาก ควรส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษาเพิ่มขึ้น และ ควรให้ความสำคัญกับแหล่งเรียนรู้ในชุมชนและนำมาใช้ประโยชน์

2. อภิปรายผล

จากการศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เขตพัฒนาคุณภาพละหานทราย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 3 มีข้อค้นพบในประเด็นที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

2.1 มาตรฐานด้านผู้เรียน ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความคิดเห็น ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สังคม ทีนาวัฒน์ (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย พบว่า ระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา ด้านมาตรฐานของนักเรียน อยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับการวิจัยของ เพลินจิต นัคกล้า (2550: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเตรียมความพร้อมในการประกันคุณภาพการศึกษารอบที่สองของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 4 พบว่า การเตรียมความพร้อมในการประกันคุณภาพการศึกษารอบที่สองของสถานศึกษา มาตรฐานด้านผู้เรียน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ น่าจะมีสาเหตุจาก การนำนโยบายและแนวคิดในการจัดการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลยุทธ์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต3 ไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ประกอบกับสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา กำหนดให้ทุกโรงเรียนต้องรับการประเมินเพื่อให้การรับรองมาตรฐานการจัดการศึกษา จึงทำให้โรงเรียนมุ่งพัฒนาการจัดการเรียนรู้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด

2.2 มาตรฐานด้านครู ผู้บริหารโรงเรียนและครู มีความคิดเห็น ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ เรืองเดช เฟ็งจันทร์ (2546: 90-94) ได้ศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดชัยภูมิ พบว่า การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานด้านครู อยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับการวิจัยของเพลินจิต นัคกล้า (2550: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเตรียมความพร้อมในการประกันคุณภาพการศึกษารอบที่สองของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 4 พบว่าการเตรียมความพร้อมในการประกันคุณภาพ

การศึกษารอบที่สอง ของสถานศึกษามาตรฐานด้านครู อยู่ในระดับมาก น่าจะมีสาเหตุมาจาก ครูผู้สอนได้รับการพัฒนาจนจบปริญญาตรีทุกคน เข้ารับการพัฒนารูปแบบการจัดกระบวนการ เรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.3 มาตรฐานด้านผู้บริหาร ผู้บริหารโรงเรียนและครู มีความคิดเห็น ในภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษา เพ็ญศรี แก้วแกมเกตุ (2547: 85-89) ได้ทำการศึกษารื่องการ ดำเนินงานมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนประถมศึกษาด้านแบบ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น พบว่า โรงเรียนประถมศึกษาด้านแบบ สังกัด สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น มีการดำเนินงานมาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน มาตรฐานด้านปัจจัย อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการวิจัยของ เพ็ญจิต นัคกล้า (2550: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเตรียมความพร้อมในการประกันคุณภาพการศึกษา รอบ ที่สองของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 4 พบว่าการเตรียม ความ พร้อมในการประกันคุณภาพการศึกษารอบที่สอง ของสถานศึกษามาตรฐานด้านผู้บริหาร อยู่ใน ระดับมาก น่าจะมีสาเหตุจาก ผู้บริหาร โรงเรียนมีการจัดองค์กร โครงสร้างการบริหารงานและ ระบบบริหารงานอย่างเป็นระบบ มีความคิดริเริ่ม มีวิสัยทัศน์ เป็นผู้นำทางวิชาการ ใช้แผนกลยุทธ์ ในการบริหารงานและมีการดำเนินการประกันคุณภาพอย่างเป็นระบบเป็น ไปตามกฎกระทรวง ตั้งแต่การ การวางแผน การปฏิบัติ การตรวจสอบและการปรับปรุงแก้ไข

2.4 มาตรฐานด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ ผู้บริหารโรงเรียนและครู มีความ คิดเห็น ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้อง กับการศึกษาของ สุพาลิตร คงอินทร์ (2547: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษารื่องความพร้อมในการ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนครินทร์ เขต 3 พบว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการดำเนินงานมาตรฐานการศึกษามาตรฐานด้านปัจจัย อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการวิจัยของ พงษ์สิน พลเรือง (2547: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเกี่ยวกับ การดำเนินงานตาม ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของรัฐ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 พบว่า ระดับการดำเนินงานตามระบบการ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของรัฐ โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก น่าจะมีสาเหตุ มาจากชุมชนเห็นความสำคัญของการศึกษาจึงต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยเป็น วิทยากรท้องถิ่น กรรมการสถานศึกษา ที่ปรึกษา ตลอดจนใช้สถานที่ประกอบการเป็นแหล่งเรียนรู้ ในท้องถิ่นของนักเรียน

2.5 เปรียบเทียบการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามความ คิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครู เขตพัฒนาคุณภาพละหานทราย จำแนกตามขนาดโรงเรียน

2.5.1 มาตรฐานด้านผู้เรียน ผู้บริหารโรงเรียนและครู ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน พบว่าโรงเรียนขนาดเล็ก มีค่าเฉลี่ยมากกว่าโรงเรียน ขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของดวงดาว สนธิกุล (2548: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานด้านผู้เรียน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ น่าจะมีสาเหตุมาจากโรงเรียนทุกโรงเรียนได้นำนโยบายและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้อย่างจริงจังประกอบกับนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานุริรัมย์ เขต 3 ที่มุ่งยกระดับคุณภาพและผลสัมฤทธิ์ของโรงเรียนขนาดเล็กให้สูงขึ้น โดยพัฒนาทั้งบุคลากร สนับสนุนสื่อและงบประมาณเป็นพิเศษ จึงทำให้การพัฒนามาตรฐานด้านผู้เรียนใกล้เคียงกัน

2.5.2 มาตรฐานด้านครู ผู้บริหารโรงเรียนและครู ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครู โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความคิดเห็น แตกต่างกัน ส่วนโรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่ง สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพลินจิตร นัคกล้า (2550: 124-125) ได้ศึกษาการเตรียมความพร้อมในการประกันคุณภาพการศึกษารอบที่สอง ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานุริรัมย์เขต 4 พบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการเตรียมความพร้อมใน การประกันคุณภาพการศึกษารอบที่สองของสถานศึกษา มาตรฐานด้านผู้เรียนและมาตรฐาน ด้านครู แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลางมีปัญหาขาดแคลนอัตรากำลังครู และครูมีภาระรับผิดชอบหลายด้าน

2.5.3 มาตรฐานด้านผู้บริหาร ผู้บริหารโรงเรียนและครู ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครู โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความคิดเห็น แตกต่างกัน ซึ่งส่วนโรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้และ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เจริญรัตน์ เพ็ญศิริ (2545: 99) ที่ศึกษาเรื่องสภาพปัญหาการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสกลนคร พบว่า ผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมขนาดกลาง มีความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานด้านการประกัน

คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านการเตรียมการสูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก น่าจะมีสาเหตุมาจากนโยบายการพัฒนาดูแลช่วยเหลือโรงเรียนขนาดเล็กตามกลยุทธ์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

2.5.4 มาตรฐานด้านการพัฒนาชมแห่งการเรียนรู้ ผู้บริหารโรงเรียนและครู ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียน ขนาดกลาง โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียน ขนาดใหญ่ มีความคิดเห็น แตกต่างกัน สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สังคม โคตรสีเขียว (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดมหาสารคาม พบว่า ข้าราชการในโรงเรียนขนาดใหญ่มีการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา มากกว่าข้าราชการครูโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก รวมทั้งข้าราชการครูโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง มีการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา มากกว่าข้าราชการครูโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

โดยภาพรวม ผู้บริหารโรงเรียนและครู โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ส่วนโรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เรืองเดช เฟ็งจันทร์ (2546: 99) ได้ศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดชัยภูมิ พบว่า สถานศึกษาขนาดใหญ่กับสถานศึกษาขนาดกลางและสถานศึกษาขนาดใหญ่กับสถานศึกษาขนาดเล็ก มีการดำเนินงานแตกต่างกัน

2.6 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เขตพัฒนาคุณภาพละหานทราย จากแบบสอบถามปลายเปิด มีประเด็นที่น่าสนใจควรรนำมาอภิปราย ดังนี้

2.6.1 มาตรฐานด้านผู้เรียน

1) ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครูควรเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ สรุปความคิดอย่างเป็นระบบ และคิดแบบองค์รวมตลอดจนฝึกทักษะการอ่านจับใจความ

2) ครูควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อปลูกฝัง

คุณธรรม จริยธรรม ความมีวินัย ความรับผิดชอบ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักรับผิดชอบ
ทั้งต่อตนเองและสังคม

3) ควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการดำรงตนอย่างประหยัดและพอเพียง โดย
ให้รู้คุณค่าของการใช้ทรัพยากรทั้งของตนเองและส่วนรวม

2.6.2 มาตรฐานด้านครู

1) ครูควรได้รับผิดชอบภาระงานอย่างเหมาะสม เพื่อให้สามารถปฏิบัติงาน
ที่ได้รับมอบหมายได้เต็มประสิทธิภาพ

2) ควรส่งเสริมให้ครูได้รับการอบรมเชิงปฏิบัติการในด้านการจัด
กิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การวิจัยในชั้นเรียน และการใช้สื่อเทคโนโลยี

3) ครูควรได้รับการส่งเสริมสวัสดิการที่เหมาะสม เพื่อเป็นขวัญกำลังใจ
ในการปฏิบัติงาน

2.6.3 มาตรฐานด้านผู้บริหาร

1) ผู้บริหารควรใช้หลักการบริหารที่เหมาะสม เช่น หลักธรรมาภิบาล
และเป็นผู้นำที่เป็นแบบอย่างที่ดี

2) ควรมีการนิเทศ กำกับ และติดตามการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ

3) ในการปฏิบัติงานผู้บริหารควรเป็นแบบอย่าง เสียสละ และอุทิศตนใน
การบริหารงานเพื่อประโยชน์ของโรงเรียนอย่างแท้จริง

2.6.4 มาตรฐานด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้

1) โรงเรียนควรให้บริการด้านวิชาการแก่ชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

2) ควรเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามาก

ยิ่งขึ้น

3) การจัดการเรียนรู้ควรใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด
เพื่อเพิ่มศักยภาพให้ผู้เรียน ได้พัฒนาสอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น

3. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของ โรงเรียนในเขต
เขตพัฒนาคุณภาพละหานทราย มีข้อเสนอแนะเพื่อการดำเนินการดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 มาตรฐานด้านผู้เรียน จากผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียน ควรได้รับการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ การปลูกฝังด้านคุณธรรมจริยธรรม ความมีระเบียบวินัย และความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและสังคม ครูผู้สอนควรวิเคราะห์การ เลือกใช้สื่อการเรียนและแหล่งการเรียนรู้ที่เหมาะสมในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ ควรประสานความร่วมมือกับชุมชนในการปลูกฝังด้านคุณธรรมจริยธรรม ความมีระเบียบวินัยและความรับผิดชอบแก่ผู้เรียนเพิ่มขึ้น

3.1.2 มาตรฐานด้านครู จากผลการวิจัย พบว่า ครูมีภาระงานนอกเหนือจากงานด้านการสอนมาก มีเวลาสอนไม่เต็มที่ ครูบางส่วนยังจัดการเรียนการสอนแบบเดิมไม่ได้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไม่เข้าใจการทำวิจัยในชั้นเรียน ดังนั้นจึง โรงเรียนควรพัฒนาครูเพิ่มประสิทธิภาพเทคนิคการสอน การวิจัย จัดหาอัตรากำลังครูมาปฏิบัติงานด้านธุรการ และควรจัดสวัสดิการให้ครูได้รับอย่างเหมาะสม

3.1.3 มาตรฐานด้านผู้บริหาร จากผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารควรใช้หลักการบริหารที่เหมาะสม เช่น นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงาน ควรมีการนิเทศ กำกับ และติดตามการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ อีกทั้งควรเป็นแบบอย่างที่ดี การเสียสละ และอุทิศตนในการปฏิบัติงาน

3.1.4 มาตรฐานด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ พบว่า โรงเรียนบางแห่งให้บริการด้านความรู้แก่ชุมชนน้อย ไม่ให้ความสำคัญกับแหล่งเรียนรู้ในชุมชน และไม่ได้เปิดโอกาสให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ดังนั้นโรงเรียนจึงควรให้บริการด้านความรู้แก่ชุมชน อย่างจริงจัง ควรพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อเป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ และควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม

3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก

3.2.2 ควรมีการศึกษารูปแบบการบริหารงานใน โรงเรียนที่มีครูต่ำกว่าเกณฑ์

3.2.3 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ (2549) แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เอกสารแนวทางการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนการสอนตามเจตนารมณ์กระทรวงศึกษาธิการ "2549" ปีแห่งการปฏิรูปการเรียนการสอน กรุงเทพมหานคร สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
- กรมวิชาการ (2545) การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โครงการประกันคุณภาพการศึกษา ลำดับที่ 5 พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร กรุงเทพมหานคร
- _____ (2546) แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา กรุงเทพมหานคร กรุงเทพมหานคร
- _____ (2547) การพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์การศาสนา
- กล้า ทองขาว (2544) "การนำนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาสู่การปฏิบัติ : การดำเนินงานช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อ" วารสารสุโขทัยธรรมมาธิราช 14,3 (กันยายน-ธันวาคม) : 28-29
- แก้วเวียง วิโรจน์รัตน์ (2544) "การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์" รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปรินญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- กรมสามัญศึกษา (2542) การประกันคุณภาพการศึกษา กรมสามัญศึกษา เล่ม1 ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร หน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา
- คำปุ่น บุญเชิด (2546) "การศึกษาสภาพและปัญหาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์" วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏสุรินทร์
- เจริญรัตน์ เพ็ญศิริ (2545) "สภาพและปัญหาการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสกลนคร" วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ สถาบันราชภัฏสกลนคร

- นัตรชัย ต๊ะปิ่นตา (2545) "การเตรียมโรงเรียนเพื่อประกันคุณภาพศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา
ในเขตการศึกษา 6" วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชา
การบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ดวงดาว สนธิกุล (2548) "การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษานราธิวาส เขต 1" วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนง
วิชาการบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- บุญชม ศรีสะอาด (2545) *การวิจัยเบื้องต้น* พิมพ์ครั้งที่ 7 กรุงเทพมหานคร สุวีริยาสาส์น
- พงษ์สิน พลเรือง (2547) "การดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของรัฐ
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม
เขต 1" วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
สถาบันราชภัฏมหาสารคาม
- เพ็ญศรี แก้วแกมเกตุ (2547) "การดำเนินงานมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ของโรงเรียนประถมศึกษาต้นแบบ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
ขอนแก่น" รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- เพลินจิตร นัดกล้า (2550) "การเตรียมความพร้อมในการประกันคุณภาพการศึกษารอบที่สอง
ของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานุริรัมย์ เขต 4" วิทยานิพนธ์ปริญญา
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ภาควิชาวิจัยและพัฒนการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (2548) *พื้นฐานการวิจัยการศึกษา*
พิมพ์ครั้งที่ 2 กอพลินธุ์ ประสานการพิมพ์
- ยงยุทธ ยะบุญธง (2548) "การดำเนินงานด้านการประเมินคุณภาพภายในตามระบบการประ
คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน"
วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการศึกษา
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- เรืองเดช เฟ็งจันทร์ (2546) "การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานจังหวัดชัยภูมิ" วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาการบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

- สงกรานต์ โสระสิงห์ (2545) "ความพร้อมในการรับการประเมินภายนอกตามมาตรฐานโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย" รายงานการศึกษาค้นคว้า
อิสระ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- สังคม โคตรสีเขียว (2546) "การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคาม" รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- สังคม ทินาววัฒน์ (2546) "การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาใน
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัด
หนองคาย" วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
สถาบันราชภัฏมหาสารคาม
- สงบ ลักษณะ (2541) "แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา" *ข้าราชการครู* 18, 6 (สิงหาคม-
กันยายน) : 2-7
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริรัมย์ เขต 3 (2551) *แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาปีการศึกษา 2551*
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริรัมย์ เขต 3 นูริรัมย์ กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผล
การจัดการศึกษา
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541) *การประกันคุณภาพการศึกษา เล่ม1*
แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา กรุงเทพมหานคร คุรุสภาลาดพร้าว
- _____ (2542) *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542* กรุงเทพมหานคร โรง
พิมพ์คุรุสภา
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544) *แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา :*
เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก กรุงเทพมหานคร สกยบู้กส์
- _____ (2544) *แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา : เพื่อพร้อมรับการประเมิน*
ภายนอก พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547) *แนวทางการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*
กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์การศาสนา
- _____ (2549) *มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา*
กรุงเทพมหานคร คุรุสภาลาดพร้าว

- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(2547) *ก้าวทันเรื่องประกันคุณภาพ การศึกษา* กรุงเทพมหานคร สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ การศึกษา
- _____ (2548) *กรอบแนวทางการประเมิน การประกันคุณภาพการศึกษา รอบ 2* กรุงเทพมหานคร สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา
- เสนห์ จุ้ยโต (2546) "การประกันคุณภาพ : เริ่มที่จีนนุ่มหรือจีนแข็ง" *วารสารสุโขทัยธรรมมาธิราช* 14, 3 (กันยายน-ธันวาคม) : 23 – 37
- สุพาลีตร คงอินทร์ (2547) "การศึกษาความพร้อมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 3" *วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏสุรินทร์*
- สุภัค แก้วเพชร (2544) "การประกันคุณภาพการศึกษาตามการรับรู้ของผู้บริหาร โรงเรียนและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสงขลา" *วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*
- สมคิด พรหมจ้อยและสุพักตร์ พิบูลย์ (2544) *การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช*
- สมชัย ละครวงษ์ (2544) "การปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาด้านมาตรฐานการเรียนการสอนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยโสธร" *รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหาร การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*
- สุวิมล ว่องวาณิชและคณะ (2543) *คู่มือการประเมินผลภายในของสถานศึกษาตามมาตรฐาน การศึกษา : การออกแบบระบบการประเมินผลภายใน* กรุงเทพมหานคร สำนักงาน รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา
- อรรณพ จินะวัฒน์ (2545) "การประกันคุณภาพการศึกษา" ใน *เอกสารการสอนวิชาประสบการณ์ วิชาชีพประกาศนียบัตรบัณฑิตบริหารการศึกษา* หน่วยที่ 14 หน้า 13 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาบริหารการศึกษา
- อาวูธ แคนแสนโคตร (2544) "ศึกษาการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน มัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี" *รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*

Patricia, G.B. (2000)“Approach to Quality Assurance and Control in other Country.” Dissertation Abstracts International. 61(8) : 4314-A ; November, 2000.

Sheahan, Patrick M. (2001) “Curriculum and Teachers’ Attitudes : The Impact of the Change Process in Special Education,” Dissertation Abstracts International. 62(93) : 5819-A ; May, 2001.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

1. นายสุพจน์ เจียมใจ   ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3
2. นางสาวอภิญญา นุญอุไร   ศึกษาพิเศษ สำนักงนเขตพื้นที่การศึกษา
บุรีรัมย์ เขต 1
3. นายพะเนา นาคพงษ์   ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนอนุบาลโนนดินแดง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

ภาคผนวก ข

สำเนาหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย

ที่ ศธ 0522.16 (บ)/ ๙๒

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

วันที่ 25 มีนาคม 2551

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย

นายอำคา สาลี

นักศึกษาลัทธิศึกษาศาสตร์

แขนงวิชา บริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขต

พัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต ๓

ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าวให้นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวม

ข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้

เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย สาขาวิชา

จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้าน.....ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้

ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ

นักศึกษานำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี

จึงขอขอบคณา ณา โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิทวธีรานนท์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0 2503 2870

โทรสาร 0 2503 3566-7

ที่ ศธ 0522.16 (บ)/ 83

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

วันที่ 25 มีนาคม 2551

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทดลองเครื่องมือ
เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านกรวดวิทยาคาร

เนื่องด้วย นายอำคา สาลี นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษาแขนงวิชา
บริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ
เรื่อง การประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพัฒนาคุณภาพละหานทราย สำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาวีรวัฒน์ เขต ๓

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นจะต้องทดลองใช้เครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าอิสระ โดย ขอเก็บ
ข้อมูลตามแบบสอบถามจากท่านและคณะครู จำนวน ๓๐ คน ทั้งนี้ จะมีให้เป็นการรบกวนเวลาเรียน
ตามปกติของนักเรียน และผลการศึกษาค้นคว้าอิสระที่ได้จะเป็นประโยชน์แก่งานวิชาการสืบไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านในการอนุญาตให้นักศึกษาได้ทดลองเครื่องมือ
ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่าน และขอขอบคุณมา
ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิทวธีรานนท์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0 2503 2870

โทรสาร 0 2503 3566-7

ที่ ศธ 0522.16 (บ)/ ๘๔

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

วันที่ 25 มีนาคม 2551

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ
เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานุริรัมย์ เขต ๑

เนื่องด้วย นายอำคา สาลี นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชา
บริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชกำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ
เรื่อง การประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพัฒนาคุณภาพการศึกษา ๓ หานทราย
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานุริรัมย์ เขต ๑

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระจาก ผู้บริหาร
สถานศึกษา และข้าราชการครู ในสถานศึกษาเขตพัฒนาคุณภาพละหานทราย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
นุริรัมย์ เขต ๑

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูล
เพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความ
กรุณาจากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิทธีรานนท์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0 2503 2870

โทรสาร 0 2503 3566-7

ที่ กษ 04084/1703

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานุริรัมย์ เขต 3
อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ 31110

14 พฤษภาคม 2551

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนในสังกัดเขตพัฒนาคุณภาพการศึกษาละหานทรายทุกโรงเรียน

ด้วย นายอำคา สาลี นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาการบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพัฒนาคุณภาพการศึกษาละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานุริรัมย์ เขต 3” ในการนี้นักศึกษามีความประสงค์จะเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระจากผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครู ในสถานศึกษาเขตพัฒนาคุณภาพการศึกษาละหานทราย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานุริรัมย์ เขต 3 จึงแจ้งให้โรงเรียนให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาผู้ทำการวิจัยในครั้งนี้ด้วย ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายบุญไญ รัตนมณี)

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปฏิบัติราชการแทน

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานุริรัมย์ เขต 3

งานบริหารทั่วไป

กลุ่มอำนาจการ

โทร. 0-4463-2290

โทรสาร 0-4463-1548

ภาคผนวก ค

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

**เรื่อง การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
เขตพัฒนาคุณภาพละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3**

คำชี้แจง

1. เป็นแบบสอบถามการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพัฒนาคุณภาพละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกเป็น
ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามขนาดโรงเรียน และ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เขตพัฒนาคุณภาพละหานทราย เป็นแบบสอบถามมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด
ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เป็นข้อเสนอแนะการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. การตอบแบบสอบถามของท่านที่ตรงกับความเป็นจริง จะช่วยให้งานวิจัยครั้งนี้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง และเป็นข้อเสนอแนะสำหรับโรงเรียนในเขตพัฒนาคุณภาพละหานทราย
3. ขอท่านได้โปรดตอบทุกตอนและทุกข้อ เพราะถ้าตอบไม่สมบูรณ์ แบบสอบถามทั้งฉบับจะใช้ไม่ได้ และผลสรุปการวิจัยจะไม่น่าเชื่อถือ
4. ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถาม จะเก็บเป็นความลับและใช้เฉพาะในขอบเขตทางวิชาการเพื่อการวิจัยเท่านั้น

ขอขอบพระคุณทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

อำคา สาลี

ตอนที่ 1

แบบสอบถามขนาดโรงเรียน และสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับขนาดสถานศึกษาและสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. ขนาดโรงเรียน

- ( ) ขนาดเล็ก (มีนักเรียนไม่เกิน 120 คน)
- ( ) ขนาดกลาง (มีนักเรียนตั้งแต่ 121-300 คน)
- ( ) ขนาดใหญ่ (มีนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป)

2. ตำแหน่ง

- ( ) ผู้บริหาร
- ( ) ครูผู้สอน

ตอนที่ 2

การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพัฒนาคุณภาพละหานทราย
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

คำชี้แจง

โปรดพิจารณาข้อความแต่ละข้อโดยละเอียด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับปฏิบัติในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของท่าน คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด เพียงข้อละ 1 ระดับ

เกณฑ์การตัดสินใจ

มากที่สุด หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
 มาก หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
 ปานกลาง หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
 น้อย หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
 น้อยที่สุด หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่างการตอบแบบสอบถาม

ข้อ	การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0	มีการแต่งตั้งกรรมการดำเนินงานจากทุกฝ่าย		✓			
00	มีการนิเทศติดตามงานประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง				✓	

คำอธิบายประกอบตัวอย่าง

ข้อ 0 แสดงว่า โรงเรียนมีการแต่งตั้งกรรมการดำเนินงานจากทุกฝ่าย มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ข้อ 00 แสดงว่า โรงเรียนมีการนิเทศติดตามงานประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ข้อ	การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับปฏิบัติ				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
1	1. มาตรฐานด้านผู้เรียน ผู้เรียนส่วนใหญ่มีวินัยและมีความรับผิดชอบ					
2	ผู้เรียนมีความซื่อสัตย์สุจริตในการทำงาน และ ต่อผู้อื่นอยู่เสมอ					
3	ผู้เรียนมีความกตัญญูทักท้วงต่อบิดามารดา ครู และ ญาติผู้ใหญ่					
4	ผู้เรียนมีความเมตตากรุณา โอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ และไม่เห็นแก่ตัวต่อบุคคลอื่นเสมอ					
5	ผู้เรียนมีความประหยัด และใช้ทรัพยากรของ สถานศึกษาและส่วนรวมอย่างคุ้มค่า					
6	นักเรียนปฏิบัติตนเป็นประ โยชน์ต่อส่วนรวมอยู่เสมอ					
7	ผู้เรียนรู้จักดูแลสุขภาพ สุขนิสัย และออกกำลังกาย สม่ำเสมอ					
8	ผู้เรียนส่วนใหญ่มีน้ำหนัก ส่วนสูง และสมรรถภาพ ทางกายเหมาะสมตรงตามเกณฑ์ของกรมอนามัย					
9	ผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่เสพหรือแสวงหาผลประ โยชน์จาก สิ่งเสพติด สิ่งมอมเมา หลีกเลี่ยงสภาวะที่เสี่ยงต่อ ความรุนแรง โรคภัย อุบัติเหตุ และปัญหาทางเพศ					
10	ผู้เรียนมีความมั่นใจ กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม และให้เกียรติผู้อื่นอยู่เสมอ					
11	ผู้เรียนร่าเริงแจ่มใส มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อ ครู และ ผู้อื่นอยู่เสมอ					
12	ผู้เรียนส่วนใหญ่สนใจ เข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ และวาดภาพเป็นประจำ					
13	ผู้เรียนส่วนใหญ่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมด้านดนตรี หรือนาฏศิลป์โดยไม่ขัดหลักศาสนา					

ข้อ	การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับปฏิบัติ				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
14	1. มาตรฐานด้านผู้เรียน (ต่อ) ผู้เรียนส่วนใหญ่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาเป็น ประจำอย่างน้อย 1 ประเภท					
15	ผู้เรียนส่วนใหญ่สนใจเข้าร่วมกิจกรรม ศิลปกรรม และประเพณีของท้องถิ่นอยู่เสมอ					
16	ผู้เรียนส่วนใหญ่มีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ สรุปความคิดอย่างเป็นระบบและ มีการคิดแบบองค์รวม					
17	ผู้เรียนส่วนใหญ่มีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และคิดไตร่ตรอง					
18	ผู้เรียนมีทักษะการคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ เกี่ยวกับงานเขียน งานศิลปะ หรืองานสร้างสรรค์ อย่างน้อย 1 อย่าง					
19	ผู้เรียนส่วนใหญ่มีคะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบ ระดับชาติ หรือเขตพื้นที่อยู่ในระดับดี					
20	ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน สนใจแสวงหาความรู้จาก แหล่งต่าง ๆ รอบตัวอยู่เสมอ					
21	ผู้เรียนใฝ่รู้ ใฝ่เรียน สนุกกับการเรียนรู้ และ พัฒนาตนเองอยู่เสมอ					
22	ผู้เรียนใช้ห้องสมุด แหล่งเรียนรู้ และสื่อต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาอย่างน้อยสัปดาห์ละ 3 ครั้ง					
23	ผู้เรียนสามารถวางแผน ทำงานตามลำดับขั้นตอน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
24	ผู้เรียนรักการทำงาน สามารถปรับตัว และทำงาน เป็นทีมได้ทุกงาน					
25	ผู้เรียนมีความรู้สึที่ดีต่ออาชีพสุจริตและ หาความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตนเองสนใจอยู่เสมอ					

ข้อ	การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับปฏิบัติ				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	2. มาตรฐานด้านครู					
26	ครูมีคุณธรรม จริยธรรม ปฏิสัมพันธ์ที่ดี มุ่งมั่น อุทิศตน อยู่เสมอ					
27	ครูได้รับการพัฒนาตนเองจนจบระดับปริญญาตรี ทุกคน					
28	ครูได้รับมอบหมายให้สอนตรงตามวิชาเอก วิชาโท หรือความถนัดทุกคน					
29	ครูทุกคนได้รับการพัฒนาในวิชาที่สอนไม่ต่ำกว่า ปีละ 20 ชั่วโมง					
30	สถานศึกษาจัดหาครูจนครบชั้น และมีจำนวนครู ต่อผู้เรียนเฉลี่ย 1 : 20-25 คน					
31	ครูส่วนใหญ่มีความรู้ความสามารถในการสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ					
	3. มาตรฐานด้านผู้บริหาร					
32	ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม มีความมุ่งมั่น และ อุทิศตนในการทำงานอย่างสม่ำเสมอ					
33	ผู้บริหารมีความคิดริเริ่ม และมีวิสัยทัศน์ ที่ทันต่อ โลกาภิวัตน์					
34	ผู้บริหารเป็นผู้นำทางวิชาการ โดยนำเทคโนโลยีที่ ทันสมัยมาสนับสนุนการเรียนการสอนอยู่เสมอ					
35	สถานศึกษามีการบริหารที่มีประสิทธิผล ผู้เกี่ยวข้อง ทุกฝ่ายมีความพึงพอใจในการบริหาร					
36	มีการจัดองค์กร โครงสร้างการบริหาร และระบบ การบริหารงานอย่างเป็นระบบทุกฝ่ายทุกงาน					
37	ใช้แผนกลยุทธ์ในการบริหารงาน โดยมีสารสนเทศ ที่ถูกต้อง ครบถ้วน และทันต่อการใช้งาน					

ข้อ	การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับปฏิบัติ				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	3. มาตรฐานด้านผู้บริหาร (ต่อ)					
38	มีการบริหารโดยใช้หลักการมีส่วนร่วม มีการ ตรวจสอบ และการถ่วงดุลจากทุกฝ่าย					
39	มีการดำเนินการประกันคุณภาพอย่างเป็นระบบ เป็นไปตามกฎกระทรวงตั้งแต่การวางแผน การ ปฏิบัติการตรวจสอบ และการปรับปรุงแก้ไข					
40	มีการจัดสภาพแวดล้อม ให้บริการแก่ผู้เรียนได้พัฒนา ตามธรรมชาติเต็มศักยภาพทุกคน					
41	มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทุกรายวิชาที่เปิดสอน					
42	มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนตาม ระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนครบทุกชั้นตอน					
	4. มาตรฐานด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้					
43	มีการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลกับแหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาในท้องถิ่น					
44	สนับสนุนให้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญา และชุมชน เข้า มามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรระดับสถานศึกษา					
45	เป็นแหล่งวิทยากรในการแสวงหาความรู้และ บริการชุมชน					

ตอนที่ 3

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำชี้แจง ขอความกรุณาท่านได้เสนอแนะ การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
แต่ละด้านในโรงเรียนของท่าน

ข้อเสนอแนะ

1. ด้านผู้เรียน

---

2. ด้านครู

---

3. ด้านผู้บริหาร

---

4. มาตรฐานด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้

ภาคผนวก ง

ค่าความเที่ยง

Reliability

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean If Item Deleted	Scale Variance If Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha If Item Deleted
1a1	187.8000	424.0966	.9256	.9841
1a2	187.8667	429.0851	.8546	.9843
1a3	187.6333	434.1023	.5065	.9851
1a4	187.8000	425.9586	.8530	.9842
1a5	187.9333	432.7540	.6017	.9848
1a6	187.5667	436.1851	.5178	.9849
1a7	187.5667	430.8747	.6740	.9846
1a8	188.0333	437.1368	.4424	.9851
1a9	187.8667	429.0851	.8546	.9843
1a10	187.5333	431.2230	.6614	.9847
1a11	187.8667	429.0851	.8546	.9843
1a12	188.6667	438.0920	.5059	.9849
1a13	187.8667	427.2230	.8442	.9843
1a14	187.8667	428.1885	.8050	.9843
1a15	187.5667	430.8747	.6740	.9846
1a16	187.8000	424.0966	.9256	.9841
1a17	187.8000	424.0966	.9256	.9841
1a18	187.8333	425.1782	.9033	.9841
1a19	187.8667	429.0851	.8546	.9843
1a20	187.8000	424.0966	.9256	.9841
1a21	187.5667	435.9782	.5266	.9849
1a22	187.6667	430.5057	.7731	.9844
1a23	187.8333	427.7299	.8021	.9843
1a24	187.8667	429.0851	.8546	.9843
1a25	187.9000	428.7828	.7340	.9845
1a26	187.8333	427.7299	.8021	.9843
1a27	187.8333	425.1782	.9033	.9841
1a28	187.8667	429.0851	.8546	.9843
1a29	187.8000	424.0966	.9256	.9841
1a30	187.9000	424.7828	.8873	.9841
1a31	187.8333	427.7299	.8021	.9843
1a32	187.8000	426.5793	.8289	.9843
1a33	187.6667	432.3678	.6244	.9847
1a34	187.7333	435.3057	.5825	.9848
1a35	187.6667	430.5057	.7731	.9844
1a36	187.8333	434.8333	.5234	.9850
1a37	187.8667	427.2230	.8442	.9843
1a38	187.5667	436.9437	.4857	.9850
1a39	187.5333	431.2230	.6614	.9847
1a40	187.9000	424.7828	.8873	.9841
1a41	187.8333	425.1782	.9033	.9841

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean If Item Deleted	Scale Variance If Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha If Item Deleted
ifa42	187.8667	429.0851	.8546	.9843
ifa43	187.5667	430.8747	.6740	.9846
ifa44	187.8333	425.1782	.9033	.9841
ifa45	187.8333	427.7299	.8021	.9843

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 45

Alpha = .9848

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นายอำคา สาลี
วัน เดือน ปี	17 มีนาคม พ.ศ. 2499
สถานที่เกิด	อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์
ประวัติการศึกษา	ศึกษาศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ปีการศึกษา 2526 ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ปีการศึกษา 2551
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนร่วมจิตต์วิทยา อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์
ตำแหน่ง	ผู้อำนวยการโรงเรียนร่วมจิตต์วิทยา